

**Національний університет оборони України
(науковий центр проблем виховання доброчесності та
запобігання корупції у секторі безпеки та оборони) спільно з
Департамент з питань запобігання та виявлення корупції
Міністерства оборони України
за партнерської підтримки Програми ВІ НАТО, Програми ВІ
Академії оборони Великої Британії, Центру з питань
доброчесності в секторі оборони (CIDS),
Міністерство оборони Норвегії**

Defence Academy
of the United Kingdom

ЕФЕКТИВНЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

*Система виховання доброчесності у секторі безпеки
та оборони України: методологічні основи, формати
партнерства, проблемні питання та шляхи їх вирішення*

Матеріали

**IV Міжнародного науково - практичного форуму
(м. Київ, 13 грудня 2023)**

УДК _____

Організатори конференції та редакційна колегія:

ЖУК Павло Васильович, кандидат технічних наук, доцент, начальник наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України

МОЛЛОЙ Мартін, Спеціальний радник з питань оборони Великої Британії

МІЛАНОВА Надя, PhD, офіцер Директорату НАТО оборонних інституцій та нарощування потенціалу.

КУРИЛІНА Оксана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник наукового відділу досліджень та впровадження інноваційних технологій наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України

У збірнику представлено наукові доповіді..

Публікується за матеріалами IV Міжнародно науково-практичного форуму «ЕФЕКТИВНЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ».

Матеріали форуму будуть корисними науковцям, викладачам вищих навчальних закладів, керівникам і співробітникам силових структур, які задіяні в системі виховання доброчесності у секторі безпеки та оборони України.

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

© Науковий центр проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного університету оборони України

ЗМІСТ

Організатори конференції та редакційна колегія	3
НАУКОВІ ДОПОВІДІ	
Трегубов Д.Г., Трегубова Ф.Д. ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	4
Безугла Ю.С., ПРОБЛЕМНЕ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	5
Дідух Є.В., Кучер Л.Р., к.е.н., ПІДХОДИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ НАТО	7
Кучер Л.Р., ПІДХОДИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ НАТО	6
М'якушко В.В., МОНІТОРИНГ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ	8
Ляшевська О.І., АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	9
Рудик А.О., КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ВОЄННІЙ БЕЗПЕЦІ	11
Семків В.О., ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ СФЕРИ ОБОРОНИ ТА БЕЗПЕКИ	13
Дем'янишина С.В., МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ТА РІВНІВ ПРОТИДІЇ ЇХНІМ ПРОЯВАМ ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	14
Вареник Д.С., КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ У ПРАВООХОРОННОМУ СЕКТОРІ	15
Булгакова О.В., ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПІВ ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ПРОГРАМ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ	17
Гавриленко А., ЕФЕКТИВНЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	18
Нестеренко К.О., ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІНАХ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ	20
Шахвета С.В., Шароватова О.П., ОСВІТНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЯК БАЗОВІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ	21
Близнюк К., ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	22
Воскобойник А.О., ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	24
Фошина М.С., КОРУПЦІЯ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ	26
Підгорна О., РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ В ОСВІТІ	28
Шульга А.О., ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ В СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ШЛЯХ ЇХ УНЕННЯ	29

Лягул Д., ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	30
Михайлова А., АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	32
Кухаренко В., ОСНОВНІ ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ОБОРОННОГО СЕКТОРУ	34
Волощук О., ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ	36
Гембар А., ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРМІЇ	38
Бардалим Д.О., ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ	40
Коваль К.О., ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ БОРОТЬБИ З ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	42
Молодий А. А., АКТУАЛЬНИЙ СТАН РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	44
Філіппов С.О., «BUILDING INTEGRITY»: ПРОБЛЕМА В РОЗУМІННІ, НЕВИРАЗНІСТЬ ЦІЛЕЙ, НЕОЧЕВИДНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ	45
Бутко А.О., СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФОРМУВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ НА ЕТАПІ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ	47
Кулик Г.В., СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	49
Зінченко Д.А., МОДЕЛЮВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ КРАЇН НАТО	51
Сидоренко В.М., ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ НАТО: ВИПАДКИ УСПІХУ ТА ВИКЛИКІВ	54
Висоцький М.О., РОЗВИТОК ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО ЕЛЕМЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦЕФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	56
Капітан О.І., Саміло А.В., ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ У КОНТЕКСТІ ПРАГНЕНЬ УКРАЇНИ НА ВСТУП ДО ЄС	59
Котенко М., Боднар М., ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ КРАЇН – ЧЛЕНІВ НАТО	60

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Трегубов Д.Г., к.т.н., доцент, НУЦЗ України
Трегубова Ф.Д., студентка, НУЦЗ України

ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

В освітньому процесі існує дві причини корупційних ризиків: не бажання слухача докладати зусиль для опанування навчальним курсом та бажання викладача отримати неправомірні вигоди. Витоки цих тенденцій можуть бути різноманітні (психологічні, економічні, адміністративні), ініціатором корупційних дій можуть бути обидві сторони. Підставою існування таких явищ є те, що обидві сторони бачать від них вигоду.

Конфлікт слухача з освітнім процесом може виникнути через: втрати часу на заробіток й особисті справи, недостатні когнітивні здібності, пропуски занять, обмеженість занять за карантинних обмежень чи факторів війни, навчання за примусом батьків, переконання – що для всього є своя ціна, покривання батьками «додаткових» витрат дитини, відсутність розуміння майбутнього та мотивації у навчанні, складний навчальний курс, неправильна його побудова чи перевантаженість, не цікава форма викладання, відсутність авторитету у викладача, наявність слухачів, які заважають навчальному процесу, принциповий підхід викладача можуть сприймати як корупційну вимогу, слухач відстоює думку, що він вже все знає.

Причинами корупційних дій викладачів можуть бути: авантюризм людини, бажання жити «на широку ногу», виникнення значних «аварійних» витрат, купівля за рахунок кредиту без можливості вчасно погасити, наявність зайвих витрат (як ігрова залежність), бажання мати гроші – про які не знає партнер за браком, помста слухачам за певні дії під час навчального процесу, нестача часу на проведення додаткових занять, бажання отримати гроші за роботу поза навантаженням, нестача матеріальної бази для навчального процесу, система неофіційних «відкатів» з посадових місць, що траплялося в українському суспільстві як «система Януковича». Але «кругова порука» і серед викладацького персоналу, і колективу слухачів, розбитих на академічні групи, за умови відкритого інформаційного суспільства має мало шансів на тривалу «роботу».

На кожну з причин виникнення корупційних ризиків існує протидія, але необхідно застосовувати комплексний підхід. Одним зі шляхів є збалансованість освітнього процесу. Для тих, хто пропустив заняття чи не може самостійно опанувати дисципліною, можливо влаштування додаткових занять під час щотижневих консультацій у вигляді стислого «методу проектів» як мікс-проект креативної спрямованості на межі базового та індивідуального рівнів [1]. Якщо відповідний тематичний план містить 6 занять, то за семестр можна провести 2 цикли, що дозволить знайти час бажаним. Подача інформації у вигляді «методу проектів» органічно доповнює традиційну систему освіти та дозволяє тим, хто пропустив певну частину освітнього процесу опанувати навчальним курсом.

Список використаних джерел

1. Трегубова І.М., Трегубов Д.Г. Підвищення якості освіти шляхом застосування інтегративних технологій. Сучасний педагог. Дніпро: Акцент ПП, 2020. Т.2. С. 181–191. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/10929>.

ПРОБЛЕМНЕ МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Одним із завдань вищої освіти є підготовка фахівця з самостійним і продуктивним мисленням, завдяки якому можливе включення особистості у процес творчого перетворення навколишньої дійсності. Ця вимога до вищої школи є соціальним замовленням, представляє державний інтерес. Спроби вирішити цю проблему шляхом "інформуючої стратегії" - збільшенням обсягу фундаментальних дисциплін, включенням до навчальних програм міждисциплінарних теорій, відомостей про останні досягнення науки і техніки - все це не призвело автоматично до формування у студентів сучасного мислення. Формування даного типу мислення передбачає не тільки виділення певного змісту знань, а й особливу організацію у вигляді проблемного мислення. Всі вони ефективність процесу мислення розглядають у контексті проблемної ситуації, долаючи яку, особистість вчиться мислити не просто продуктивно, а й творчо. У багатьох дослідженнях розглядається процес подолання проблемної ситуації, представлений у вигляді певних етапів розумової діяльності.

Проблемне навчання - активний вид навчання, в основі якого лежить вирішення будь-якої задачі, проблеми. Реалізується на практиці через постановку та вирішення проблемних питань, завдань та ситуацій

Зацікавленість до навчання виникає у зв'язку з проблемою і розгортається в процесі розумової праці, пов'язаної з пошуками і знаходженням розв'язання проблемної задачі (питання або ситуації). Найважливішою рисою проблемного навчання є відображення об'єктивних протиріч, закономірностей, що виникають у процесі наукового пізнання, навчальної діяльності. За проблемного навчання процес мислення включається лише з метою розв'язання проблемної ситуації, воно формує мислення, необхідне для розв'язання нестандартних завдань. Іноді спрощуючи формулювання проблемного навчання, дослідники трактують його так: навчання розв'язанню нестандартних завдань, під час якого ті, хто навчається, засвоюють нові знання та набувають навичок і вмінь творчої діяльності.

Процес проблемного навчання складається з двох необхідних етапів:

1) етапу постановки практичного чи теоретичного завдання, що викликає проблемну ситуацію;

2) етапу пошуку невідомого в цій проблемній ситуації або шляхом самостійного дослідження учня, або шляхом повідомлення педагогом відомостей, необхідних для виконання проблемного завдання, ці відомості та становлять засвоювані учнем знання.

Пошук невідомого у проблемній ситуації становить головну ланку проблемного навчання. Він збігається із процесом засвоєння нових знань.

Переваги проблемного навчання: великі можливості для розвитку уваги, спостережливості, активізації мислення, пізнавальної діяльності студентів; розвиває самостійність, відповідальність, критичність та самокритичність, ініціативність, нестандартність мислення, обережність та рішучість тощо.

Недоліки проблемного навчання: застосовується в групах із високим творчим потенціалом, що мають досвід постановки проблеми; вимагає постійної корекції з боку викладача, який повинен мати більшу педагогічну майстерність, ніж у стандартних формах навчання.

Список використаних джерел:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с. (дата звернення 19.11.2023).

ПІДХОДИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ НАТО

Протидія корупції в секторі безпеки та оборони в сучасних умовах потребує детального вивчення. Програма освітньої дисципліни виховання доброчесності розроблена робочою групою експертів – представників держав-членів та партнерів Північноатлантичного альянсу, під керівництвом Міжнародного секретаріату НАТО. Вона є доповненням до аналогічної програми НАТО, розробленої в рамках Програми удосконалення оборонної освіти. Програма ініціатив НАТО щодо виховання доброчесності відкрита для держав-членів Альянсу, країн, що є членами Ради Євроатлантичного партнерства, учасників Середземноморського діалогу, Стамбульської ініціативи співпраці, Глобального партнерства, а також для Колумбії. Програма сприяє обміну передовим досвідом та забезпечує державам-учасницям консультативну допомогу й підтримку, адаптовану до конкретних потреб кожної країни, щоб підвищити результативність структур оборони та безпеки [1].

Швейцарія – країна, яка виражає підтримку глобальним ініціативам НАТО та Ради євроатлантичного партнерства, спрямованим на підтримку цілісності, виховання доброчесності та зменшення ризиків корупції в оборонних структурах. Її погляди віддзеркалюють загальний інтерес у будівництві міжнародної цілісності та підтримці моральних цінностей у військових сферах, співпрацюючи з НАТО та іншими партнерами [2].

На думку уряду Швейцарії, боротьба з корупцією стає все більш важливою у контексті підтримки міжнародної безпеки, отримуючи визнання як у НАТО, так і серед цивільного суспільства. Заходи, спрямовані на підвищення цілісності, формування доброчесності, вдосконалення прозорості та впровадження принципів верховенства закону, виявлять значний вплив на ключові аспекти міжнародної безпеки, такі як зброя масового знищення, протиракетна оборона, громадянські війни та глобальне потепління. Швейцарія активно підтримує План дій з будівництва оборонних інституцій держав-партнерів (PAP-DIB) і, разом з Польщею і Сполученим Королівством, призначається лідером у Трестовому фонді проекту "Будування цілісності і виховання доброчесності"[2].

Вважаємо, що впровадження освітніх програм виховання доброчесності є важливим елементом формування громадянського суспільства та сприяє створенню етичного відповідального суспільства. У контексті країн-членів НАТО, такі програми можуть бути спрямовані на розвиток цінностей, які сприяють стабільності, співпраці та безпеці. Ключовою складовою успіху таких програм є поєднання теоретичних знань із практичними вправами, що дозволяє студентам і курсантам розвивати не лише знання, але й навички етичного мислення та поведінки. Тобто, впровадження програм виховання доброчесності в країнах-членах НАТО може бути ефективним інструментом для формування моральної свідомості та відповідальності у майбутніх поколіннях, сприяючи таким чином загальному процесу будівництва стійкого та етичного суспільства.

Список використаних джерел

1. Освітня дисципліна програми виховання доброчесності НАТО: «Ефективне врядування та виховання доброчесності у секторі безпеки та оборони»
[URL:https://buildingintegrity.hq.nato.int/Resources.aspx?id=10127314555](https://buildingintegrity.hq.nato.int/Resources.aspx?id=10127314555)
2. Тодор Тагарев: Збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду «Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі». Женева. 2010. 390 с.

МОНІТОРИНГ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

1. Особиста риса характеру доброчесності людини повинна стати зразковим прикладом у колективі та відповідно основою складовою комплексного виховання суспільства щодо дотримання правил поведінки під час прийняття рішень з метою унеможливити здійснення корупційних ризиків шляхом високого ступеню особистої мотивації в умовах відсічі збройної агресії Російської Федерації проти народу України.

2. Прийняття корупційних рішень посадовими особами в умовах воєнного стану є особистий знижений рівень самодисципліни військовослужбовця, а також є спокусою щодо можливості швидкого збагачення з відповідним бажанням у майбутньому ввести в оману контролюючі органи, що підриває економіку України та формує негативний імідж держави перед закордонними інвесторами, які надають гуманітарну та військову допомогу.

3. Здійснювати постійні інформаційні заходи щодо ознайомлення особового складу з матеріалами розслідування та викриття корупційних справ інших військовослужбовців і державних посадових осіб вищого ешелону влади з метою фундаментального формування психологічного відношення людини щодо неминучості покарання за порушення закону.

4. Постійно підвищувати роль посадових осіб виховної служби з метою доведення службових прикладів та обставин взірцевого відношення до несення обов'язків військової служби за різними посадами.

5. Необхідно здійснювати запрошення представників контролюючих органів до військових частин з метою проведення лекцій за тематикою дотримання законодавства України та донесення інформації щодо виявлених порушень серед військовослужбовців, які у майбутньому повинні сформувані у свідомості позитивне відношення до військової служби та неприйняття порушення керівних документів.

6. Необхідно приділяти особливу увагу військовослужбовцям, що були призвані до лав Збройних Сил України, які у минулому мали кримінальні засудження, а саме своїми висловлюваннями і діями можуть надавати негативний приклад іншим військовослужбовцям, що знижує рівень військової дисципліни під час виконання службових обов'язків в умовах воєнного стану.

7. Періодично здійснювати відповідні заохочення матеріального та дисциплінарного характеру військовослужбовців, які проявили себе під час попередження та виявлення корупційних заходів серед інших військовослужбовців. Комплекс заходів особистого відношення військовослужбовця щодо мотивованого виконання законів формує загальну позитивну згуртованість у суспільстві держави з метою напрямку Збройних Сил України щодо вступу до складу військового союзу НАТО, а саме для захисту територіальної цілісності України.

8. Внести зміни до Кримінального кодексу України у напрямку посилення покарання до військовослужбовців за прийняття корупційних рішень з метою особистого збагачення в умовах воєнного стану.

Список використаної літератури:

1. Джон Грешем, Уоррен Баффет «Правила багатства».

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Забезпечення і дотримання академічної доброчесності є одним з актуальних напрямів сучасної діяльності науково-освітньої спільноти, а також одним з найбільш важливих і невідкладних завдань сьогодення, які стоять перед вищими навчальними закладами України та зарубіжних країн.

Реформування національної системи освіти є надзвичайно важливим та складним кроком, оскільки сучасне суспільство і сучасна держава потребують нових підходів і стандартів в освіті з урахуванням нагальних потреб сьогодення та використання міжнародного досвіду в освітній сфері. Система запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, методичних роботах, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів вищої освіти системи ДСНС України, а також в навчальних та наукових роботах здобувачів вищої освіти повинна передбачати здійснення таких процедур і заходів, як забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень шляхом формування у учасників освітнього процесу взаємоповаги, внесення до компонент програм навчальних дисциплін, спроможних формувати компетентності із академічної доброчесності, виявлення академічного плагіату шляхом використання спеціальних комп'ютерних систем, створення умов, що унеможливають порушення принципів академічної доброчесності, притягнення до відповідальності за порушення таких принципів.

Корупція у системі освіти має не безпечніші соціальні наслідки, ніж, наприклад, у політиці чи бізнесі. Заклади вищої освіти, що здійснюють шахрайство, обманюють суспільство, так як вони отримують незаконну вигоду і вчиняють злочин у стінах тієї самої установи, яка була створена з метою відбору майбутніх керівників на справедливій та об'єктивній основі. Освіта потенційно виконує дві функції на ринку праці: інвестиції в людський капітал та підвищення продуктивності праці. Застосовування технологій запобігання та виявлення академічного плагіату сьогодні є досить корисним. Результати перевірки ними дійсно несуть корисну інформацію, однак керуватись лише такими результатами, вочевидь, не можна. Серед результатів навчання здобувача вищої освіти із академічної доброчесності, доречно виділити такі, як здатність діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики, самостійно виконувати навчальні завдання, коректно посилаючись на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей, усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до них, давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами тощо. Академічний плагіат є лише одним із видів порушень академічної доброчесності, а заклад вищої освіти повинен забезпечити дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Актуальними заходами попередження академічного плагіату в закладах вищої освіти ДСНС України можуть бути:

- розробка відповідних інструкцій стосовно правил цитування, оформлення наукових робіт, списків бібліографічних джерел, посилань на використані матеріали та ознайомлення з ними учасників освітнього процесу;
- ознайомлення здобувачів усіх ступенів вищої освіти з науковою етикою та проблемами, що можуть виникнути у ході наукового дослідження;
- навчання здобувачів грамотному викладу своїх думок, використання думок інших авторів, а також вмінню цікаво передавати матеріал;
- забезпечення таких компонент освітніх програм, як курсові роботи, кваліфікаційні роботи тощо, такою кількістю тематик з вузькою і актуальною специфікою, щоб була можливість уникнути плагіатських робіт;

- запровадження поетапного звітування про хід виконання роботи, адже однією із причин академічного плагіату є неправильно організований час на виконання завдання.

Дотримання академічної доброчесності є не тільки важливим фактором забезпечення якості вищої освіти, а ще й тим важливим критерієм, який визначає, які моральні і етичні принципи будуть сформовані у здобувачів вищої освіти за роки їхнього навчання у ВНЗ. Тому, що саме такі складники академічної доброчесності, як справедливість, довіра, повага, відповідальність, чесність є водночас і загальнолюдськими цінностями, і запорукою успішного розвитку держави.

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ВОЄННІЙ БЕЗПЕЦІ

Воєнна безпека – це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави від подій, явищ, процесів та інших чинників, які породжують небезпеки воєнного характеру для реалізації вказаних інтересів й за якої імовірність війни зводиться до мінімуму [4, с. 22]. Дане визначення ґрунтується на підході розуміння безпеки як стану, а не як процесу.

Тоді як на рівні нормативно-правових та підзаконних актів України поняття “воєнна безпека” не визначається. У чинній Стратегії воєнної безпеки України лише згадується, що воєнна безпека України є однією із засадничих умов реалізації права українського народу на самовизначення, збереження держави Україна та забезпечення її сталого розвитку на основі найвищих цінностей демократії, верховенства права, свободи, гідності, безпеки і процвітання громадян усіх національностей [3].

Варто згадати, що визначення “воєнна безпека” на офіційному рівні в Україні фіксувалося у Воєнній доктрині України, затвердженій Постановою Верховної Ради України №3529-ХІІ від 19.10.1993 року. Під нею розумівся стан воєнної захищеності національних інтересів в умовах потенційної та реальної воєнної загрози [1].

Воєнна безпека за своєю суттю є складовою національної безпеки. На неї припадає силовий аспект захисту інтересів людини та громадянина, суспільства і держави. Тому корупція у цій сфері матиме особливо руйнівний вплив, оскільки завдаватиме ударів обороноздатності держави. Наприклад, І. Шопіна та С. Тарасов визначають наступні показники впливу корупції на боєздатність військових частин: 1) забезпеченість матеріально-технічними засобами; 2) укомплектованість особовим складом; 3) морально-психологічний стан особового складу; 4) укомплектованість та стан озброєння і військової техніки [5, с. 50].

Однак за логікою раніше розкритого визначення воєнної безпеки за Г. Ситником, наприклад, та ж укомплектованість озброєнням не обов’язково прямо визначатиме ступінь імовірності настання небезпеки воєнного характеру. Є такі держави, як Гренада, Ісландія, Коста-Ріка, Маврикій, Панама, які не мають повноцінних збройних сил. Однак не зовсім коректно стверджувати, що ці країни мають вищу імовірність настання небезпеки воєнного характеру, ніж їхні сусіди. Воєнна безпека конкретної держави залежить не лише від кількості та якості її збройних сил.

Варто згадати, що воєнна безпека має зовнішній та внутрішній виміри. Перший – це здатність стримувати та/або протидіяти зовнішній агресії через військову силу. Другий – це практична діяльність щодо нарощування вище згаданої здатності стримування та/або протидії [4, с. 23]. Воєнна безпека – це не річ у собі, яка забезпечується виключно військовими заходами. Вона підтримується соціальними, економічними, інформаційними, правовими, політичними та іншими заходами. Корупція підриває воєнну безпеку держави не стільки через “силовий аспект”, скільки через вище наведені “цивільні заходи”. Корупція власне у секторі оборони може бути результатом корупції у вище наведених заходах підтримки. Наприклад, у чинній Стратегії воєнної безпеки України прямо зазначається, що питання корупції має вирішуватися на рівні соціально-політичних, економічних та інших умов реалізації державної політики у воєнній сфері [3]. У нині діючій Стратегії національної безпеки України, корупція визначається лише як загроза економічній безпеці [2].

Отже, проаналізувавши поняття “воєнна безпека” та сутність небезпеки корупції у цій складовій національної безпеки, можна зробити наступні висновки:

- корупція є загрозою для воєнної безпеки у зв’язку з тим, що вона підриває здатність захищати інтереси людини і громадянина, суспільства та держави від небезпек воєнного характеру;

- корупція є загрозою для воєнної безпеки як у її зовнішньому вимірі (щодо здатності стримувати та/або протидіяти зовнішній агресії через військову силу), так і у її внутрішньому вимірі (щодо практична діяльність щодо нарощування вище згаданої здатності стримування та/або протидії);

- корупція власне у збройних силах є похідною від корупції у сфері політики, економіки тощо. Найбільшу небезпеку воєнній безпеці, як стану, має саме корупція у “цивільному аспекті”.

Список використаних джерел:

1. Про Воєнну доктрину України: Постанова Верховної Ради України від 19.10.1993 №3529-ХІІ. База даних “Законодавство України” / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3529-12#Text> (дата звернення: 22.11.2023).

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 25.03.2021 №121/2021. База даних “Законодавство України” / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text> (дата звернення: 22.11.2023).

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року “Про Стратегію воєнної безпеки України”: Указ Президента України від 25.03.2021 №121/2021. База даних “Законодавство України” / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (дата звернення: 22.11.2023).

4. Публічне управління та адміністрування у сфері національної безпеки: (системні, політичні та економічні аспекти): словник-довідник / С. П. Завгородня, М. Г. Орел, Г. П. Ситник [уклад.] / за заг. ред. Д. В. Неліпи, Є. О. Романенка, Г. П. Ситника, Київ: Видавець Кравченко Я. О., 2020. 380 с.

5. Шопіна І., Тарасов С. Корупційні ризики, які впливають на боєздатність військових частин Збройних Сил України. Вісник Національної академії прокуратури України, 2017. Випуск 4/2. С. 47-50.

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ СФЕРИ ОБОРОНИ ТА БЕЗПЕКИ

Академічна доброчесність є невід'ємною частиною навчання в університеті та керівним принципом академічного життя. У найосновнішому вигляді академічна доброчесність означає чесність і відповідальність під час власної академічної роботи. Таким чином, підтримання академічної доброчесності вимагає:

- належне визнання всіх джерел інформації, використаних у вашій власній науковій роботі, відповідно до практик дозволу, цитування та посилань у дисципліні, у якій ви працюєте;
- ніколи не прагнути отримати несправедливу вигоду для себе чи іншої особи в будь-якій формі академічної роботи чи іспиту;
- співпраця з іншими, коли це доцільно, але завжди створення власної роботи самостійно, коли це необхідно;
- ніколи не отримувати несанкціоновану зовнішню допомогу в створенні академічної роботи;
- завжди подавати точні дані та інформацію у своїй навчальній роботі;
- заява про використання академічної роботи, яку ви раніше подавали в іншому науковому контексті, і використання її лише з відповідним підтвердженням;
- дотримання всіх етичних вимог до академічної роботи, яку ви виконуєте;
- дотримання та відповідальне проведення ваших досліджень, дотримання всіх необхідних нормативних, юридичних і професійних зобов'язань.

У справах про академічну нечесність незнання не є дійсним захистом. Студент несе відповідальність за розуміння етичних вимог університету, включаючи законне використання джерел, відповідні процедури іспиту та наслідки порушення цих обов'язків.

На жаль, тепер студенти вважають шахрайство менш проблематичним, неетичним і неприйнятним, ніж у минулому. Ми живемо у світі, де ми можемо завантажувати нелегальну музику, фільми та програмне забезпечення, і ми не замислюємося про це, навіть якщо технічно це суперечить закону.

Мета університету — допомогти студентам усвідомити негативний вплив шахрайства на їх навчання та академічну спільноту. Потрібно наголошувати студентам на етичних наслідках академічної нечесності. Студенти повинні перевірити власні цінності та оцінити свою особисту чесність у цьому питанні.

Цитування чесності є особливо актуальним для студентів, які навчаються в закладах вищої освіти сфери оборони та безпеки, оскільки вони роблять кар'єру в сферах, які вимагають високого рівня довіри суспільства. Шахрайство може потенційно вплинути на здатність студента отримати роботу в цих сферах.

Список використаних джерел:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : станом на 19 лис. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 19.11.2023).
2. Герреро-Діб, Дж. Г., Порталес, Л., і Ередіа-Ескорца, Ю. (2020, лютий). Вплив академічної доброчесності на етичну поведінку на робочому місці. *Міжнародний журнал доброчесності в освіті*. URL: <https://doi.org/10.1007/s40979-020-0051-3> (дата звернення 19.11.2023).

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ТА РІВНІВ ПРОТИДІЇ ЇХНІМ ПРОЯВАМ ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Повномасштабне вторгнення з боку Російської Федерації 24 лютого 2022 року на територію України внесло корективи до усіх сфер суспільного життя. Особливо в тих сферах нашого буття, що спрямовані на європейські та євроатлантичні стандарти. Іншими словами, існуючі державні інструментарії не завжди спрацьовують на сто відсотків, адже пов'язані з людським фактором. Як наслідок, виникають ризики для національної безпеки. Тому вивчення змісту корупції серед військовослужбовців Національної гвардії України (НГУ), оцінка рівня небезпечності ситуації під час несення ними військової служби та ведення бойових дій, а також вплив військово-політичної та економічної ситуації в країні безпосередньо впливають на наукові дослідження у цій сфері та на пошук найбільш виваженого і збалансованого бачення майбутнього розвитку цього військового формування з правоохоронними функціями. А отже, створює підґрунтя для широкої наукової дискусії та визначає актуальність досліджуваної проблематики.

Водночас, незважаючи на велику кількість наукових досліджень, у сфері запобігання та протидії корупції в правоохоронних органах існує чимало невирішених проблем. Зокрема, недостатньо вивчено зарубіжний досвід, досвід та специфіку протидії корупції в інших правоохоронних органах, за винятком МВС в цілому та НГУ України зокрема. Існуючі дослідження в цій сфері зосереджені лише на окремих аспектах діяльності НГУ.

За результатами проведеного дослідження була розроблена модель формування корупційних ризиків та рівнів протидії їхнім проявам як компонента національної безпеки України. З'ясовано, що фактори впливу мають три рівні реалізації: мікрорівень/тактичний, середній рівень/оперативний та макрорівень/стратегічний.

Мікрорівень/тактичний включає у себе: історичні передумови та «родинні установки».

Середній рівень/оперативний – базові знання військовослужбовців (отримані під час навчання у школі, вищих навчальних закладах, вищих військових навчальних закладах); професійне середовище/самореалізацію (реалізація потенціалу військовослужбовця через кар'єрні досягнення). При чому, кваліфікація військового колективу/начальника формується шляхом особистого ставлення колективу/начальника до правових норм діючого законодавства та реалізується шляхом їх дотримання.

Макрорівень/стратегічний – менталітет суспільства (спосіб мислення, загальна духовна налаштованість суспільства); державна політика України (реакція держави на конкретні проблеми суспільства (або груп у цьому суспільстві), є принциповим керівництвом до дій для органів державної влади відповідно до законів і соціальних звичаїв).

КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ У ПРАВООХОРОННОМУ СЕКТОРІ

Правоохоронний сектор є ключовим складовим елементом національної безпеки та суспільного порядку, однак корупційні ризики в цій сфері становлять серйозну загрозу для правової державності та виконання функцій правоохоронних органів. Моя робота присвячена глибокому аналізу корупційних ризиків у правоохоронному секторі України, виявленню їхніх тенденцій та визначенню шляхів їх подолання.

Корупція в правоохоронних органах може призводити до порушень закону та недостовірності правосуддя. Неправомірні дії правоохоронців можуть призвести до невинуватеного затримання, неправомірного застосування санкцій та інших форм зловживань владою. Також, корупційні схеми в правоохоронних органах можуть порушувати права та свободи громадян. Наприклад, використання корупції для здобуття конфіденційної інформації або неправомірних обшуків, може призводити до порушення особистої приватності та конституційних прав громадян. Проте, найважливішою проблемою є те, що корупція в правоохоронних органах може призводити до значного погіршення довіри громадськості до системи правосуддя та правопорядку. Недовіра громадськості може впливати на їхню готовність співпрацювати з правоохоронцями та вказувати на можливі порушення.

Фактори, що сприяють корупції в правоохоронному секторі, являють собою не лише зловживання повноваженнями та неправомірне використання ресурсів, а ще й недостатня прозорість в роботі правоохоронців і відповідальність за вчинення ними корупційних правопорушень [1].

Вплив корупційних ризиків на правоохоронний сектор та суспільство може бути руйнівним і виявлятися на різних рівнях. Проводячи оцінку його основних аспектів, хочу виділити саме вплив на суспільство, який виражається у вигляді зменшення довіри громадськості до правоохоронців та може призвести до саморегулювання суспільства, невиконання законів та загострення соціальної напруженості.

Подолання корупційних ризиків в правоохоронному секторі України вимагає комплексного підходу, що охоплює інституційні, законодавчі, організаційні та культурні зміни [2]. На мою думку, за для подолання корупції у правоохоронному секторі, важливим буде створення незалежних антикорупційних органів або навіть удосконалення роботи та незалежності вже створених, таких як Національне агентство з питань запобігання корупції та Спеціалізована антикорупційна прокуратура. Також, дієвим аспектом слугуватиме антикорупційна освіта, яка повинна бути введена в навчальні програми для правоохоронців. Не менш важливим є вдосконалення внутрішнього контролю та аудиторських механізмів в системі правоохоронних органах. Формування незалежних аудиторських груп, дозволить проводити аналіз ефективності та незалежності роботи правоохоронних органів у контексті антикорупційних заходів.

Враховуючи викладене, дослідження та боротьба з корупцією в правоохоронному секторі України є надзвичайно важливим завданням для зміцнення правової системи та забезпечення справедливості в суспільстві. Професіоналізм, етика та відкритість повинні стати основними принципами в діяльності правоохоронних органів для забезпечення правової державності та високого рівня довіри суспільства, адже згідно законодавства, є основним критерієм ефективності діяльності підрозділів Національної поліції України та інших правоохоронних органів.

Список використаних джерел.

1. Дмитрієв Ю. В. Причини виникнення корупційних ризиків у системі державного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 92–95. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/4_2016/23.pdf (дата звернення: 05.02.2017).
2. Івасенко С. М. Запобігання та протидія корупції в правоохоронних органах: організаційноуправлінський аспект: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. Київ, 2015. 199 с.

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПІВ ЗАСТОСУВАННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ПРОГРАМ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Наявність програм запобігання корупції в організаціях сектору безпеки і оборони є нагальною вимогою сьогодення в країні, яка зіткнулась з надзвичайними викликами як в міжнародному середовищі, так і у внутрішньому середовищі державного управління. Проте, саме корупція є тим прихованим чинником, який створює надзвичайно високі ризики не тільки діяльності організації, а й функціонування публічного управління в цілому. Формування Програм запобігання корупції в організаціях сектору безпеки і оборони відбувається на основі принципів, які викладено в стандарті ISO 31000:2018 «Менеджмент ризиків. Принципи та настанови»

Необхідно розуміти, що ризик - це ймовірність будь-яких позитивних або негативних подій, які можуть вплинути на бажані результати. Можливі відхилення від очікуваної події у випадку ризику, ризик може мати негативний або позитивний вплив на обставини, ризик може мати вплив на різноманітні питання, такі як фінансові, фізичні, екологічні або очікувані на різних рівнях. Кожна організація хоче бути успішною, але існує багато внутрішніх чи зовнішніх факторів, які створюють невизначеність. Ці фактори, які створюють невизначеність для організації, називають ризиком. Саме тому важливим є визначити та ідентифікувати такі ризики та означити низку заходів або вжити такі заходи до того, як виникне ризик.

В контексті формування Програми запобігання корупції в організації сектору безпеки і оборони потрібно забезпечити реалізацію принципу управління ризиками. Отже, управління ризиками пов'язано як з негативними, так і з позитивними наслідками запобігання корупції в організації.

В свою чергу, сутність управління ризиками полягає у визначенні потенційних відхилень від запланованих або бажаних результатів та у здатності оперативно реагувати (визначати та оцінювати) на такі відхилення. Це дозволить своєчасно скорегувати існуючий План дій щодо запобігання корупції з метою досягнення кращих результатів, скорочення репутаційних та фінансових збитків, вдосконалення обґрунтування ухвалених управлінських рішень на різних рівнях організації. Доцільно стверджувати, що управляти ризиками означає вміти визначати стратегічні перспективи діяльності організації в сукупності різних видів діяльності та прогнозувати або програмувати можливості вдосконалення діяльності всієї організації. Також в цьому контексті розглядається й можливість не допускати або скорочувати ймовірність небажаного перебігу подій. В контексті боротьби з корупцією в конкретній організації це означає не тільки відсутність корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, а й забезпечення функціонування взаємовідносин в системі доброчесності, яка наведена в OECD Recommendation the council on public integrity.

Гавриленко А.,
кандидат економічних наук,
старший офіцер відділу організації розроблення вимог до зразків озброєння та військової
техніки управління організації та супроводження розроблення озброєння та військової
техніки Центрального воєнно-наукового управління Генерального штабу Збройних Сил
України
підполковник

ЕФЕКТИВНЕ ВРЯДУВАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Ефективне врядування базується на принципі розподілу влади між законодавчою, виконавчою та судовою владою. Такий розподіл повинен становити ефективну систему стримувань і противаг для запобігання свавільному чи односторонньому здійсненню влади державними органами. Ефективне врядування разом зі справедливим, надійним і передбачуваним управлінням, заснованим на верховенстві права, гарантує, що культура доброчесності впроваджується в оборонні установи та створюється вільне від корупції середовище. Сприяння доброчесності є частиною належного врядування, який є центральним для відповідального функціонування державних установ у секторі безпеки та оборони.

Будь-яка країна, яка хоче мати чинний, ефективний і результативний сектор безпеки та оборони, повинна мати програму виховання доброчесності (боротьбу з корупцією). Держава повинна мінімізувати можливості для використання корупційних дій. Цього можна досягти різними способами. Одним із перших кроків є аналіз специфіки проявів корупції в національному контексті. Наприклад, корупція у сфері призову. Після цієї оцінки можна вжити відповідних заходів і створити системи та процедури для усунення виявлених симптомів. Необхідною умовою успіху цих зусиль є те, що такий процес підтримується та фундаментально просувається вперед політичним і військовим керівництвом. Практичні інструменти допомагають виявляти корупційні ризики та навчати працівників розв'язувати реальні проблеми. Такі інструменти розробляються як важливий перший крок у боротьбі з корупцією в країні та сприянні цілісності оборонної структури.

У Міністерстві оборони України одним із пріоритетних завдань є проведення антикорупційних реформ. Антикорупційна діяльність ґрунтується насамперед на дотриманні вимог законодавства України, обізнаності всіх осіб, які працюють у Міноборони, та здатності Міноборони ефективно та без втрат використовувати ресурси оборони. Це передбачає впровадження дієвих механізмів запобігання корупційним схемам та впровадження антикорупційних заходів. Запровадження доброчесності є основою для змін у військовій кадровій політиці. Під час реформування розробляється комплексна система внутрішнього контролю та управління ризиками з урахуванням міжнародного досвіду. Так, на сьогодні антикорупційна реформа регламентується положеннями Наказу Міністерства оборони України "Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2021 - 2024 роки" від 31 серпня 2021 року № 264 [1].

Окрім того, на національному рівні сформовані стандарти виховання доброчесності та протидії корупційним правопорушенням. Серед них: Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР; Закон України "Про запобігання корупції" від 14.10.2014 № 1700-VII; Наказ НАДС "Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування" від 05.08.2016 № 158 та інші.

Список використаних джерел.

1. Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2021 - 2024 роки: Наказ Міністерства оборони України від 31.08.2021 № 264. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS35958>

ПРАКТИКА ВИКЛАДАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІНАХ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ

Концепція Good management practise набула реалізації в сфері публічного управління багатьох розвинених країн, в тому числі і країнах - членах ЄС та НАТО. Україна розпочала свій шлях запровадження цієї концепції в сфері публічного управління з реформування публічної служби та державного управління. Оновлена система потребувала фахівців, здатних організувати ефективну діяльність в складних змінюваних умовах.

Запровадження принципів GMP в системі управління сектору безпеки стало доволі складним завданням через низку особливостей саме організаційного характеру. Проте це дозволило ефективно реалізувати реформу в органах НПУ та інших службах

Підготовка майбутніх фахівців для органів сектору безпеки реалізується в відповідних закладах освіти, в тому числі й закладах вищої освіти. Це потребувало внесення відповідних змін до освітньо-професійних програм через визначення нових компетенцій та програмних результатів навчання. Зокрема, було виокремлено як окрема компетенція фахівця, яка спрямована на здатність забезпечувати права людини, досягати ефективності у вирішенні складних задач, управляти власним часом, ефективна адаптація до роботи в ситуації з неповними даними, дотримання етичної поведінки, тощо.

Для формування означених компетентностей в системі підготовки були внесені зміни як до змісту класичних дисциплін підготовки, так і розроблено низку нових дисциплін. Викладання принципів доброго врядування має наскрізний характер в класичних дисциплінах правового блоку, де вони розглядаються як концепція загального управління в публічній сфері.

Зміст вибіркового дисциплін, які були розроблені, здебільшого акцентується на специфічних питаннях діяльності. Так, питання етики поведінки державного службовця розглядаються в дисциплінах «Публічна служба», «Етика правоохоронця» тощо. Питання практики реалізації окремих принципів GMP викладаються в дисциплінах «Електронне врядування», «Засади запобігання та протидії корупції», «Актуальні проблеми запобігання та протидії корупції», тощо.

Підготовка фахівців сектору безпеки в закладі вищої освіти системи МВС дає змогу здійснювати ґрунтовну теоретичну і практичну підготовку за низкою дисциплін гуманітарного та правового спрямування. Поглиблення підготовки за окремими важливими напрямками діяльності можливо досягнути через вибірково дисципліни, спрямовані на глибокий розгляд проблем в окремих сферах діяльності, як запобігання та протидія корупції, етична поведінка державного службовця, цифровізація управління.

Шахвета С.В., здобувач вищої освіти, НУЦЗ України
Шароватова О.П., к. пед.н., доцент, НУЦЗ України

ОСВІТНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЯК БАЗОВІ СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У системі виховання доброчесності освітній та професійний розвиток особистості виступають базовою складовою.

Оскільки доброчесність – це бажання робити певні вчинки на користь інших людей, задля суспільства, доброчесною вважається людина, яка керується не своїми власними благами, вигодами, а підпорядковується гуманності, порядності, справедливості.

У системі вищої освіти питання доброчесності фокусуються переважно на академічній її складовій. Зокрема, при підготовці майбутніх фахівців за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Національному університеті цивільного захисту України здобувачам до вивчення пропонується вибіркової освітній компонент «Академічна доброчесність». Майбутні фахівці з охорони праці опановують питання особливостей академічної доброчесності як виклику часу, Кодексу академічної доброчесності закладу вищої освіти, плагіату як прояву недоброчесності тощо.

Важливим контекстом виховання доброчесності здобувачів вишу сектору безпеки та оборони є і питання ознайомлення з антикорупційними стратегіями як комплексу заходів та підходів, спрямованих на зменшення ризиків та виявлення корупції. Ці стратегії, охоплюючи законодавчі, виконавчі та судові сфери, формують системний підхід до запобігання та протидії корупції в умовах уявної ідеальної держави. Серед складових таких стратегій здобувачами вищої освіти усвідомлюються наступні маркери:

- ✓ повсюдне запровадження механізму публічного доступу до інформації про діяльність урядових органів, процеси закупівель, бюджетні витрати та інші сфери державної діяльності;
- ✓ ефективність електронних систем декларування доходів та майна посадовців;
- ✓ дієвість незалежних антикорупційних органів, що мають необхідні повноваження та ресурси для розслідування та притягнення винних до відповідальності;
- ✓ встановлення ефективних аудиторських механізмів та внутрішнього контролю для виявлення та запобігання корупційним порушенням;
- ✓ забезпечення незалежності судів та ефективності розгляду корупційних справ;
- ✓ стимулювання активної участі громадськості у виявленні корупції;
- ✓ функціонування ефективної системи захисту свідків та постраждалих (осіб, які співпрацюють з антикорупційними органами);
- ✓ ведення активної міжнародної співпраці з антикорупційними організаціями для обміну інформацією та досвідом;
- ✓ проведення для посадовців, громадян та здобувачів вищої освіти тренінгів та освітніх програм, орієнтованих на підвищення рівня етики та усвідомленості щодо наслідків фактів корупції.

Близнюк К.,
студентка групи 117/2-(ПД)-К ДонДУВС
Науковий керівник:
Конарева Г.О.,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
та публічного управління факультету №4
ДонДУВС, к.ю.н.

ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Проблема академічної доброчесності на даний час є досить актуальною. Академічна доброчесність базується на згоді всіх учасників академічного процесу щодо дотримання правил та виконання обов'язків. Доброчесність є важливою та необхідною складовою освітнього процесу. Принципи доброчесності повинні дотримуватись як здобувачі вищої освіти, так і викладачі.

Стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

На даний час законодавством України не встановлено принципи академічної доброчесності, проте вони передбачені проектом Закону України «Про академічну доброчесність». Відповідно до статті 3 цього проекту передбачено такі принципи академічної доброчесності: принцип чесності та порядності, принцип об'єктивності, принцип професіоналізму, принцип взаємної поваги всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, принцип нульової толерантності до проявів порушення академічної доброчесності, принцип відповідальності, принцип прозорості і публічності, принцип законності, принцип справедливості, принцип академічної свободи, принцип здорового глузду під час вирішення питання про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності [2].

Підтримуємо позицію Л.М. Грицаєнко про те, що впровадження принципів академічної доброчесності в освітній процес через визначені процедури і заходи у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти – це поетапна, щоденна і постійна праця адміністрації, наукового, викладацького складу, здобувачів вищої освіти. Заклади вищої освіти сприяють популяризації принципів академічної доброчесності насамперед через імплементацію політики у внутрішню культуру якості; використовують відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності – це, в першу чергу, функціонування системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Дотримання моральних норм та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності закладів вищої освіти спрямовано на створення позитивного морального клімату в колективі, на самореалізацію, самовдосконалення особистості, формування конкурентоспроможного фахівця, підвищення іміджу закладу вищої освіти та розкриття творчого потенціалу всіх учасників освітнього процесу [3].

Підсумовуючи все вищевикладене, слід зауважити, що академічна спільнота стає свідомою та розуміє про своє місце в науковому світі через складний, безперервний та багатогранний процес, що враховує індивідуальні особливості та може бути узагальненим. Проте ключову роль у формуванні світогляду усіх її учасників – студентів, аспірантів, докторантів, викладачів та керівництва університету – грає не лише наявність правових та професійних навичок, а й відданість принципам етики та чесності.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Проект Закону України «Про академічну доброчесність». URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%94%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_4.pdf
3. Грицаєнко Л.М. Принципи академічної доброчесності в системі внутрішнього забезпечення якості освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2020. Вип.77. С.63-67.

Воскобойник А.О.
студент 2-го курсу навчально-наукового
інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИХОВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Національна поліція України, як ключовий орган забезпечення правопорядку в країні, відіграє важливу роль у збереженні громадського порядку та захисті прав і свобод громадян. Забезпечення ефективності роботи поліції тісно пов'язане з вихованням доброчесності серед її співробітників.

Щодо доброчесної поведінки, В. А. Писанець мудро зауважує, що це явище має багатогранний характер, проявляючись як на корпоративному, так і на індивідуальному рівні у сфері громадської діяльності. У світлі боротьби з корупцією та забезпечення високого рівня професіоналізму у виконанні державних обов'язків, усвідомлення важливості дотримання порядності та чесної поведінки стає актуальним завданням [1, с.53].

Закріплення принципу доброчесності в законодавстві, безперечно, є позитивним кроком не лише для подальшої регульованої діяльності, а й для утвердження доброчесності як керівного принципу. Стандарт доброчесної поведінки не обмежується виконанням конкретних правил; він передбачає вчинення певних дій та вибір відповідної лінії поведінки. Відповідно до принципу доброчесності, поведінка службовця повинна свідчити про високий рівень культури та сприяти авторитету державних органів. Це означає, що поведінка службовця не повинна викликати підозри щодо його доброчесності чи неупередженості, сприяючи формуванню етичних вимог до стандартів поведінки [2, с.67].

Слід відзначити, що в Законі України «Про Національну поліцію» відсутній принцип «доброчесності» в числі основних принципів поліцейської діяльності. Це може викликати припущення, що для поліції, яка виконує особливі завдання у сфері державної служби, не властиві риси доброчесності. Такий підхід протирічить суті поліцейської роботи, оскільки її ефективність і важливість для суспільства визначаються не лише методами, а й доброчесною поведінкою поліцейських.

Однією з ключових складових виховання доброчесності є створення ефективної освітньої програми та системи тренувань для поліцейських. Програма повинна включати в себе не лише знання правових аспектів, а й етичні норми та принципи. Також важливо вдосконалювати професійні навички, які допомагатимуть поліцейським впроваджувати доброчесні цінності у свою повсякденну роботу.

Створення ефективної системи етичного контролю сприяє підтримці доброчесності серед поліцейських. Вона повинна включати в себе механізми перевірки та балансу, а також санкції за порушення етичних стандартів. При цьому важливо забезпечити прозорість та відкритість цього процесу для громадськості [3, с.122].

Незважаючи на позитивні зрушення у вихованні доброчесності в Національній поліції України, існують виклики, з якими слід стикаються відповідальні за цей процес. Серед них - бюрократичні труднощі, недостатня фінансова підтримка та нестача кваліфікованого персоналу для здійснення освітніх та етичних програм.

Отже, виховання доброчесності в Національній поліції України - це невід'ємна частина будівництва сильної та ефективної правоохоронної системи. Зусилля у напрямку створення комплексної та системної програми виховання, спрямованої на розвиток доброчесних цінностей серед поліцейських, буде визнаною кроком у напрямку покращення громадської безпеки та забезпечення правопорядку в Україні.

Список використаних джерел:

1. Писанець В.А. Адміністративно-правове забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2020. 201 с.
2. Шатіло В. Принципи діяльності державної влади і методи їх здійснення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. № 1 (99). С. 66–70.
3. Шевчук Г. Принципи та завдання Національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 7. С. 120–124.

КОРУПЦІЯ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день, на жаль корупція є невід'ємною частиною способів врегулювання суспільних чи професійних відносин, а також причиною постійних порушень закономірностей, правил, законів та нормативно-правових актів через людський фактор.

Безумовно ми можемо вічно говорити про недоброчесність та відсутність морально етичної складової у людей, які знаходяться на керівних посадах та налагодженість процесів та схем для корупції, але спочатку слід розуміти, що таке корупція?

Корупцію зазвичай пов'язують з незаконним отриманням коштів, так званим хабарництвом, чи коштовними “подарунками”, але насправді корупційні схеми здійснюються не тільки за допомогою матеріальних благ. До корупції також входить непотизм, патронажна система, зловживання владою або посадовим становищем, лобювання, політична корупція та захоплення держави. В цих визначеннях ми можемо прослідкувати тенденцію “корозії” посадових осіб, а також структур в яких вони працюють. Також важливим фактором розвитку послугував історичний розвиток суспільства, який зародився задовго навіть до здобуття Україною незалежності.

В контексті вище написаного мушу зазначити, що корупція, як одна з основних загроз національній безпеці України, серйозно негативно вплинула на національний розвиток і життя громадян.

Під корупцією розуміється зловживання державною владою, службовим становищем або довірою в особистих цілях для отримання незаконної вигоди, включаючи грошову, матеріальну чи іншу вигоду. Також слід зазначити вплив корупції на національну безпеку. У економічному аспекті корупція призводить до втрати фінансових ресурсів, порушує ринкову конкуренцію та робить інвестиції менш привабливими. Це може призвести до зростання бідності, нерівності та відтоку капіталу. У правоохоронному аспекті ми можемо яскраво висвітлити, що корупція може зміцнювати організовану злочинність, спонукати до торгівлі зброєю, наркотиками та торговельними людьми, підривати систему правосуддя та правоохоронні органи, а також знижувати ефективність оборонних сил. А також найважливішим є політичний вплив: корупція підриває довіру громадян до урядових структур, порушує верховенство права та може призвести до соціальних конфліктів і народного невдоволення. Це також може знизити ефективність державних інституцій і призвести до нестабільності.

Тож як висновок можемо вивести основні рекомендації щодо антикорупційних заходів:

Реформувати законодавчу та судову системи для забезпечення прозорості, підзвітності та доброчесності.

Посилити громадський контроль та участь громадськості в процесах прийняття рішень. Підвищити ефективність антикорупційних органів та забезпечити їх незалежність.

Закрити «корупційні лазівки» та створити системи електронних сервісів, щоб зменшити контакт між чиновниками та громадянами.

Проводити просвітницьку роботу щодо формування антикорупційної культури суспільства.

Список використаних джерел:

1. Антикорупційна лекція URL: https://anticorruption-lesson-era.com/tupy_korupcyu/zakhoplennya_derzhavy
2. Науковий вісник МГУ. Юрисприденція 2015р. № 15 том 2 ст. 143-144.
3. СЛОВНИК- тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн URL: <https://slovyk.ua>

4. Боротьба з корупцією в Україні. Реалії сьогодення очима адвоката- Lexinform
[URL:https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/borotba-z-koruptsiyeyu-v-ukrayini-realiyi-sogodennya-ochyma-advokata/](https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/borotba-z-koruptsiyeyu-v-ukrayini-realiyi-sogodennya-ochyma-advokata/)

Підгорна О., студентка 117/2023-(ПД) -К
факультету №4 ДонДУВС.
Науковий керівник: Шульга А.О.
к.ю.н., доцент. ДонДУВС.

РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ В ОСВІТІ

Корупція в сфері освіти є серйозною загрозою, що підриває довіру до освітньої системи та значно впливає на її якість. Ця проблема проявляється у різних формах: хабарях; підробці документів; тиску на викладачів тощо.

Громадянське суспільство може відігравати ключову роль у боротьбі з корупцією в освіті, а саме це: активна участь громадян (у виявленні корупційних діянь); активна участь громадських організацій та активістів (спостереження за діяльністю навчальних закладів); впровадженні етичних стандартів із запобігання корупції в освіті; розробка та поширення різних кодексів честі, як для педагогічного персоналу, так і для студентів; впровадження систем внутрішнього громадського контролю; публічні громадські обговорення проблем корупції в системі освіти України (мета - урядова реакція на виявлені ознаки корупції в освіті); вимагання від Уряду України узаконення ефективних механізмів контролю та відповідальності в освітній галузі [1].

Велике значення у боротьбі з корупцією займають і незалежні ЗМІ. За допомогою ЗМІ громадське суспільство здатне більш ефективно як моніторити, так і розслідувати будь які порушення в системі освіти України [2].

Окрім зазначеного вище, громадські організації також здатні ініціювати і позитивні реформи в галузі освіти, які спрямовані на підвищення прозорості та підзвітності в цій сфері. А саме, реформи щодо державних закупівель, фінансової звітності, ліцензування та акредитації ВНЗ.

На підсумок вважаємо, що участь представників громадськості в освітніх радах та комісіях на національному і місцевому рівнях сприятимуть: боротьбі з корупцією в системі освіти України; ефективному налагоджуванню зворотного зв'язку між студентами, викладачами та батьками студентів; створенню атмосфери нетолерантного ставлення до корупції у всіх її проявах; розробці антикорупційних програм та моніторингу їх виконання.

Окрім того вважаємо, що для ефективної боротьби з корупційними проявами в освіті, наприклад, під час складання поточних підсумкових контролей, було б доцільно створити ефективну, незалежну систему автоматизованого підсумкового контролю.

Список використаних джерел

1. Бецко Г. Роль громадського мовлення у демократичних суспільствах. URL: mediareform.com.ua/
2. Конвенція ООН проти корупції. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16

ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ В СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ШЛЯХ ЇХ УСУНЕННЯ

Ми погоджуємося з думкою В. Тімашова, який визнає, що під причинами й умовами корупції слід розуміти конкретні обставини, на основі яких виникають та здійснюються корупційні правопорушення [1, с.339]. В цьому контексті ми також погоджуємося і з думкою А. Мусієнко, яка зауважує, що існують правові, юридичні причини корупції, які інколи можуть бути пов'язані зокрема і із недоліками будь якого законодавства [2].

Отже в різних галузях права України, так само як і в інших галузях суспільного життя також можуть існувати певні причини та умови щодо вчинення корупційних діянь. Одним із корупційних злочинів згідно до ст. 368 чинного Кримінального кодексу України (далі КК), є прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Нажаль від вчинення такого корупційного злочину не застраховані й посадові особи досудового розслідування. Наприклад, ст. 284 чинного Кримінального процесуального законодавства України (далі КПК) (Закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи), як на нас, містить в собі певні причини та умови щодо вчинення слідчим чи прокурором кримінального правопорушення передбаченого ст. 368 КК. Вважаємо, що у ст. 284 КПК закладені потенційні причини вчинення корупційного злочину. А саме, це можливість слідчого та прокурора закривати кримінальне провадження на стадії досудового розслідування за реабілітуючими обставинами. На нашу думку, слідчий та прокурор, як учасники кримінального процесу, хоча і відносяться до сторони обвинувачення, але закриваючи за реабілітуючими обставинами кримінальне провадження, виконують непридатну їм функцію правосуддя. Отже вносимо пропозицію, стосовно того, що закривати кримінальне провадження за реабілітуючими обставинами повинен виключно суд, після направлення слідчим через прокурора, або самим прокурором матеріалів кримінального провадження до суду. Вважаємо, що така практика, по-перше, сприятиме усуненню причин та умов вчинення корупційного злочину (ст. 368 КК) посадовими особами досудового розслідування, а по-друге, впорядкує виконання функцій кримінального провадження відповідно до функцій притаманних сторонам у кримінальному процесі, зокрема і органу правосуддя.

Список використаних джерел:

1. Тімашов В. Причини та умови корупції в Україні.19.03.2017. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13383/53.pdf>
2. Мусієнко А. Про причини корупції або корупціогенні фактори. Управління Держпраці у Кіровоградській області. Бухгалтер.19.09.2019. URL: <https://buhgalter.com.ua/news/zapobigannya-ta-protydiya-koruptsii/pro-prichini-koruptsiyi-abo-koruptsiogenni-faktori/>

ЛЯГУЛ Дарія
студентка групи 117/23-(ПД)-К
факультету №4 ДонДУВС
Науковий керівник:
СЕВЕРІНОВА О.Б.,
професор кафедри державно-правових
дисциплін та публічного
управління, факультету №4
ДонДУВС, д.ю.н., професор

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЯ ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Корупція одна з найактуальніших та найбільших проблем не тільки в Україні, а в цілому світі. Корупція – це багатогранне негативне явище яке проявляється в зловживанні владою чи посадовим становищем для отримання особистої вигоди з метою власного збагачення, порушення закону або моральних норм. Це може включати в себе хабарництво, використання владних повноважень за для власних цілей. Корупція завдає непоправної шкоди державі і суспільству тому досить важливо чітко розуміти її небезпеку.

Основні ознаки корупції::

- 1) умисне використання наданих службових повноважень та пов'язаних з ними можливостей у публічній та приватній сферах діяльності органів державної влади;
- 2) надання або одержання неправомірної вигоди, яка виражається у грошових коштах або іншому майні.

Зазначимо, що існує безліч визначень понять корупції. Можливо, найбільш коротке і точне з них: «зловживання публічною владою заради особистої вигоди». Аналогічні визначення зустрічаються в документах ООН. Більш повне з них міститься в документах 34-й сесії Генеральної Асамблеї ООН (1979): «Виконання посадовою особою яких-небудь дій чи бездіяльність у сфері його посадових повноважень за винагороду у будь-якій формі в інтересах людини, яка дає таку винагороду, як з порушенням посадових інструкцій, так і без їх порушення» [1].

Корупційне правопорушення завжди вчиняється з корисливого або іншого особистого інтересу і свідомого порушення закону, які є обов'язковим елементом для визнання неправомірної чи неетичної поведінки корупційною, а також свідчать про умисний характер корупційної діяльності. Корупціонер – це особа, яка усвідомлює протиправність своїх дій чи бездіяльності і свідомо йде на порушення закону [2, с. 402-403].

Корупційна злочинність може виявлятися на різних рівнях, включаючи владні структури, бізнес-сектор, а також на рівні громадян. Вона часто призводить до нерівності в розподілі ресурсів та може підірвати конкуренцію в економіці. Злочинністю можна назвати історично перехідне, змінне, соціально-правове явище, що являє собою сукупність усіх скоєних в державі злочинів за певний період часу. Окрім того, корупція може мати транснаціональний характер, оскільки вплив нечесних практик може виходити за межі однієї країни. Боротьба з корупцією вимагає спільних зусиль національних та міжнародних спільнот для створення ефективних механізмів контролю та попередження корупційних злочинів.

Ознаки корупційної злочинності:

- 1) підкуп та хабарництво;
- 2) «відмивання» грошей;
- 3) неправомірне збагачення;
- 4) фальсифікація документів;
- 5) недотримання етичних норм;

б) втручання в правосуддя(використання влади для впливу на судовий процес та намагання уникнути відповідальності);

7) зловживання службовим становищем.

Виявлення цих ознак дозволяє виявити та боротися з корупційною злочинністю в різних сферах суспільства.

Отже, корупція представляє серйозну загрозу для правової системи. Ознаки корупційної злочинності, такі як підкуп, «відмивання» грошей, фальсифікація та інші, свідчать про системні проблеми, які вимагають комплексних заходів для боротьби. Для подолання цього явища необхідно зміцнювати правові механізми, підвищувати прозорість та відповідальність. Боротьба з корупцією – це завдання, що стоїть перед кожною країною, і вимагає спільних зусиль для створення справедливого та прозорого суспільства.

Список використаних джерел

1. Гіпінській Я. І. Девиантологія: соціологія злочинності, наркотизму, проституції, самогубств та інших «відхилень» URL: <https://www.yport.inf.ua/deviantologiya-sotsiologiya-prestupnosti.html>

2. Голіна В.В., Головкін Б.М. Кримінологія: Загальна та Особлива частина. навчальний посібник. Харків: Право, 2014. 513 с.

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII станом на 19.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 25.11.2023).

Михайлова А.,
студентка 117/23-(ПД)-К
факультету №4 ДонДУВС
Науковий керівник: ЧОРНА М.В.,
доцентка кафедри державно-правових дисциплін
та публічного управління, факультету №4
ДонДУВС, докторка філософія в галузі права

АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО В СФЕРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Відносини, які виникають у сфері попередження та протидії корупції, регулюються законами, підзаконними нормативно – правовими актами та міжнародними конвенціями, які ратифіковані Верховною Радою України. Основним законом щодо протидії корупції є Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» [1] (далі – Закон), дія якого поширюється на всіх громадян України. Цим законом також встановлена відповідальність за вчинення корупційних злочинів, в тій мірі, в якій це передбачено Законом.

Також, слід звернути увагу на важливість виконання заходів Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми на 2023-2025 рр. (ДАП) в секторі оборони, але з урахуванням обмежень воєнного стану, питань безпеки та належного захисту інформації, а також необхідності відтермінування оприлюднення інформації про окремі заходи до перемоги. В «Державній антикорупційній програмі на 2023 – 2025 роки: фактори успіху для сектору оборони» представлено результати аналізу 35 основних заходів ДАП. Успішність їх виконання буде залежати від трьох факторів: використання ефективної системи управління процесами на рівні міністерств і відомств; проактивний моніторинг ефективності виконання із залученням громадськості; коригування стратегії реалізації заходів відповідно до рівня чутливості (тобто можливості виконання під час війни з урахуванням вимог інформаційної безпеки). У брифі виділено три рівні чутливості заходів – високий (потрібен захист систем і даних, передбачає відстрочку в оприлюдненні інформації), середній (можлива тестова експлуатація), низький (не несе загроз для безпеки). Отже, якісна підготовка та відповідальне виконання антикорупційної програми є запорукою створення ефективної системи запобігання і протидії корупції в усіх сферах діяльності органів влади та підвищення рівня довіри суспільства до них [2].

Проблема настільки масштабна, що навряд чи може бути кардинально вирішена шляхом коригування положень лише Закону. Особливо необхідно обговорювати питання узагальнення практики застосування Національного антикорупційного закону, його повноти та адаптації до сучасних потреб. Тому, при розгляді антикорупційної стратегії боротьба з корупцією має бути головною метою у визначенні концептуальних завдань антикорупційного законодавства України [3].

Отже, корупція в секторі безпеки є однією з ключових загроз національній безпеці. Адже недоброчесність та корумпованість людей в погонах підривають рівень довіри суспільства і міжнародних інституцій до усього силового блоку України, не дозволяють ефективно забезпечувати безпеку громадян, загрожують демократичному врядуванню та фундаментальним принципам існування держави у сучасному світі, а отже, посилюють внутрішню вразливість держави від впливу потенційних викликів безпеки.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» - Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_36096;
2. Антикорупційні заходи в секторі оборони під час війни: як забезпечити баланс між відкритістю та секретністю. - Режим доступу: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/antykoruptionsijni-zahody-v-sektori-oborony-pid-chas-vijny-yak-zabezpechty-balans-mizh-vidkrytisty-ta-sekretnisty/>;

3. Міністерство юстиції. Загальні аспекти проблеми удосконалення правового забезпечення боротьби з корупцією. - Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_1129.

Кухаренко В., студент 117/23-(ПД)-К
факультету №4 ДонДУВС
науковий керівник: ЧОРНА М.В.
доцентка кафедри державно-правових дисциплін та
публічного управління, факультету №4 ДонДУВС,
докторка філософії в галузі права

ОСНОВНІ ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ОБОРОННОГО СЕКТОРУ

Основними чинниками, які впливають на ефективну діяльність оборонного сектору, є належне та стабільне фінансування, розвиток вітчизняної оборонної промисловості, реформа та модернізація Збройних Сил, підготовка й освіта військових кадрів, а також взаємодія з міжнародними партнерами та розвиток нормативно-правової бази.

По-перше, достатнє і передбачуване фінансування є запорукою ефективного функціонування оборонного сектору. Наявність стабільних бюджетних асигнувань на рівні щонайменше 5% ВВП дозволить забезпечувати гідні умови служби військовослужбовців, проводити закупівлі та ремонти озброєнь, підтримувати бойову готовність військ. Тому уряд має виділяти достатні кошти на оборону, незважаючи на інші потреби.

По-друге, розвиток вітчизняної оборонної промисловості і зменшення залежності від імпорту озброєнь є стратегічно важливим напрямом. Потужний військово-промисловий комплекс здатен забезпечувати армію якісною зброєю, військовою технікою та боєприпасами власного виробництва. Це підвищує боєздатність військ, а у разі війни – стійкість оборони та незалежність країни. Тож інвестиції в ОПК є одним з пріоритетів.

По-третє, реформа та модернізація Збройних Сил України є надзвичайно важливим фактором. Оптимізація структури військ, запровадження стандартів НАТО, підвищення професіоналізму особового складу, оновлення озброєнь та військової техніки – ці та інші заходи сприятимуть підвищенню боєздатності армії. Ефективні, добре оснащені ЗСУ здатні успішно захищати країну [2].

Освіта та підготовка військових є запорукою успіху у війні. Наявність високопрофесійних, досвідчених офіцерів та командирів є вирішальним під час бойових дій. Якісна військова освіта, навчання за стандартами НАТО, тактична, стройова та фізична підготовка, військові навчання – усе це визначає готовність армії до оборони та ведення бойових дій [3, с.207-213].

Важливим чинником також є взаємодія оборонного сектору з міжнародними партнерами, насамперед із членами НАТО. Співпраця з іноземними оборонними відомствами та військовими дозволяє вивчати досвід, запозичувати кращі практики та отримувати допомогу в підготовці військових. Завдяки партнерським зв'язкам відбувається поступове зближення ЗСУ та НАТО [1].

Нарешті, чітка нормативно-правова база є важливим підґрунтям для функціонування оборонного сектору. Розвинені та узгоджені закони у сфері нацбезпеки і оборони регулюють процеси стратегічного планування, фінансування, організації ЗСУ, взаємодії вищих органів військового управління, організації освітньої та наукової діяльності у військовій сфері тощо. Існування чіткої законодавчої бази підвищує ефективність роботи всього сектору безпеки і оборони [4, с.296-301].

Отже, основними факторами впливу є фінансування, розвиток оборонно-промислового комплексу, модернізація армії, підготовка військових кадрів, міжнародна співпраця та удосконалення законодавства у сфері безпеки і оборони. Саме комплексний підхід до забезпечення цих складових дозволить підвищити ефективність функціонування оборонного сектору України.

Список використаних джерел

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Стратегічне планування діяльності. Кіровоград: ЦПТІ, 2000. 92с.;
2. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: навч. посібн. Київ, 2002. 172 с.;
3. Маргасова В.Г., Роговий А.В., Виговська В.В. Аналіз фінансових результатів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Актуальні проблеми економіки: наук. економ. журнал. Київ, 2009. № 3 (93). С.207–213;
4. Чинники впливу на планування зовнішньоекономічної діяльності. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22/8. С. 296–301.

Волощук О., студент 117/23-(ПД)-К
факультету №4 ДонДУВС
Науковий керівник: Юрах В.М.,
професор кафедри державно-правових дисциплін
та публічного управління факультету №4, д.ю.н.,
доцент

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ СИЛ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ

Правоохоронна діяльність сил національного спротиву є важливою складовою забезпечення національної безпеки в умовах збройної агресії та воєнних дій на території України. До таких сил належать Збройні Сили України, Національна гвардія, Державна прикордонна служба, Національна поліція, служба безпеки, розвідувальні органи тощо. Їх діяльність спрямована на стримування та відсіч збройної агресії Російської Федерації, забезпечення територіальної цілісності та незалежності України.

Важливою ланкою у системі забезпечення національного спротиву є Сили територіальної оборони ЗСУ, які створені для захисту населення, інфраструктури та довкілля в окремих районах та зонах країни. До їх складу також входять добровольчі формування територіальних громад, комплектування яких відбувається на добровільних засадах з громадян України [4].

Правоохоронна діяльність сил національного спротиву полягає у дотриманні чинного законодавства під час виконання своїх обов'язків, пов'язаних із захистом державного суверенітету та територіальної цілісності України, протидії диверсійним та терористичним групам, локалізації та нейтралізації загроз, встановлення контролю над тимчасово окупованими територіями. Особливо важливим це є у районах воєнних дій та на лінії розмежування з тимчасово окупованими територіями Донбасу.

Правоохоронна діяльність включає здійснення заходів із забезпечення громадського порядку, безпеки громадян, запобігання злочинності серед військовослужбовців та цивільного населення, боротьбу з мародерством та іншими протиправними проявами.

Для ефективної протидії злочинним посяганням у сфері оборони, а також захисту прав і свобод військовослужбовців та цивільного населення під час воєнного стану у силах національного спротиву функціонують військові правоохоронні органи. Це військова прокуратура, Військова служба правопорядку, служба безпеки тощо. Їх діяльність регулюється спеціальним законодавством та підпорядкована керівництву ЗСУ, Міністерству оборони України.

Правоохоронна діяльність передбачає співпрацю сил національного спротиву з правоохоронними органами і спеціальними службами іноземних держав з метою обміну розвідувальними даними, проведення спільних антитерористичних і спеціальних операцій. В умовах гібридної війни така координація є особливо важливою для ефективної боротьби з агресором [3].

Разом із військовими правоохоронними органами важливу роль у забезпеченні дотримання законності та боротьбі зі злочинністю в зоні діяльності сил спротиву відіграють підрозділи Національної поліції, Національної гвардії, Служби безпеки України. Ефективна координація їх діяльності допомагає зберегти правопорядок на територіях, де ведуться активні бойові дії.

Важливим напрямком правоохоронної діяльності є протидія шпигунству, диверсіям, терористичним актам та іншим підривним діям противника. Для цього у бойових порядках сил спротиву діють мобільні групи військової розвідки, контррозвідки, військової поліції.

Задля уникнення незаконного поводження із цивільним населенням, полоненими, речовими доказами та майном під час проведення бойових дій здійснюється постійний контроль за дотриманням норм міжнародного гуманітарного права. За наявності порушень винні особи притягуються до відповідальності [2].

У сферу правоохоронної діяльності також входить охорона важливих об'єктів інфраструктури, комунікацій, складів зі зброєю та боєприпасами в прифронтовій зоні. Для цього створюються спеціальні підрозділи охорони і оборони з числа сил територіальної оборони [1].

Отже, правоохоронна діяльність сил національного спротиву є важливим елементом забезпечення територіальної цілісності, суверенітету та обороноздатності Української держави в умовах воєнної агресії. Вона охоплює широке коло заходів по боротьбі зі злочинністю, охороні громадського порядку, захисту прав і свобод громадян. Ефективне правове регулювання та чітка організація правоохоронної діяльності дозволяють успішно протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам та виконувати завдання із забезпечення оборони України.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. No 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. No 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2> (дата звернення: 24.05.2022).
3. Про загальну мобілізацію : Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. No 69/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/69/2022#Text>
3. Конституція України від 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Іван Якубець Україна. Проблеми територіальної оборони. Центр досліджень армії, конверсії та розброєння 26 серп. 2014 р.: веб-сайт. URL: <https://cacds.org.ua/ivan-yakubets-ukrayina-problemy-terytorial-noyi-oborony/>

Гембар А., студентка групи 116/23 –
(ПД)-К, факультету №4 ДонДУВС
Науковий керівник: ЧОРНА М.В.,
доцент кафедри державно-правових
дисциплін та публічного управління
ДонДУВС, докторка філософії в
галузі права

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРМІЇ

Армія, як відомо є найголовнішою ланкою забезпечення безпеки та збереження людського життя не тільки в нашій країні, але й у всьому світі. Натомість багато досліджень вказують на те, що саме оборона є однією з найбільш корумпованих сфер діяльності уряду, на ряду з видобувними секторами промисловості та великими галузевими проектами (приклад, Transparency International, “Глобальний барометр корупції 2022”) то чому так відбувається і що саме з цим робити? [1].

Варто зазначити, що добросесність в контексті боротьби з корупцією є необхідною складовою діяльності кожного державного службовця, адже на фоні корупційного впливу порушується військова безпека держави. На сьогоднішній день, ми можемо спостерігати системність проявів корупції у секторі оборони України, що свідчить про наявність особливих, навіть певною мірою специфічних чинників, які її зумовлюють. У загальному вигляді ці чинники можна віднести насамперед до впливів на армію з боку зовнішнього корумпованого середовища. Корупція, як одна з основних загроз національній безпеці, безпосередньо підриває стан обороноздатності нашої держави, та впливає на спроможність Збройних Сил України здійснювати захист. Простіше кажучи, кошти, виділені на забезпечення армії потоком направлені на вирішення не першочергових питань [2]. Але як саме це відбувається?

Наприклад, скандал з закупками Міноборони продуктів харчування для армії. Видання “Дзеркало тижня” опублікувало статтю журналіста “Наші гроші” Юрія Ніколова, у якій він стверджував, що в рамках угоди на 13 млрд гривень із маловідомою компанією МО закуповує деякі продукти за цінами в рази вищі, ніж у Київських супермаркетах. Наприклад, в середньому за продукцію було переплачено 57% (на окремі продукти процент різниці досягав більше 200%). Проте, через деякий час, з’являється інтерв’ю із Резніковим, в якому він ставить під сумнів докази журналіста, виправдовуючи себе та своїх, назвемо їх, побратимів неправильними розрахунками зі сторони Юрія. Хто із них має рацію, кому вірити знедоленим людям зрозуміти досить важко внаслідок одного безперечного, нехай і банального факта - перевірити цю інформацію зараз неможливо – з міркувань безпеки через військові дії реєстр декларацій НАЗК закритий. Під час війни в оборонному секторі *таємність* і *терміновість* об’єднуються в поведінку, яка збільшує потенційну вигоду від корупційного вчинку: значні ресурси плюс обставини такі, як потреба в таємності можуть звузити процес прийняття рішень та суттєво зменшити його прозорість та звітність.

Одним із найвідоміших скандалів пов’язаних з мінобороною стала закупка зимових курток для ЗСУ, на якій “наварили” майже 300 тис. доларів. Виявилось, що під виглядом зимового одягу закупівельники оборонного відомства купили літній одяг, який до того ж по дорозі з Туреччини в Україну подорожчав втричі [3]. Між тим, подібне прикриття Мінобороною використовувала далеко не вперше, адже ще й досі люди не здатні були забути корупційний хід пов’язаний з барабанами в укриття. Ця історія вже досить довго мандрувала по фейсбуку та телеграм-каналах, коли на неї звернула увагу тимчасова комісія Київради. Її створили через тиждень після трагедії 1 червня, коли просто під закритим на замок укриттям від уламків російської ракети загинули троє людей. За перевірку сховищ взялися столичні депутати, адже питання ефективності використання коштів на ремонт укриттів — а це майже

2 мільярди гривень — аж ніяк не вщухало. І дивовижні закупівлі однієї з районних адміністрацій стали лише верхівкою айсбергу. «Ми просто взяли систему Prozorro, пройшлися нею і подивилися, що там дивного. Наприклад, харчові інструменти на 1,5 млн грн викликали здивування», — розповів голові тимчасової контрольної комісії Київради Леонід Ємець. За його словами, у депутатів виникли серйозні питання щодо необхідності закупівлі такого обладнання. «Якщо ми говоримо про барабани, то, очевидно, що мільйон гривень є куди витратити. Яка б мотивація для цього не була... Хоча чесно кажучи, з відповідей, які я чув неофіційно, здоровий глузд там відпочиває». «З огляду на суспільний резонанс та неприйняття громадськістю нових методик зняття психологічного навантаження та стресу у дітей у період військового стану достроково розривається договір на закупівлю барабанів різних діаметрів у кількості 306 штук».

Схожа ситуація торкнулась також і кухонного обладнання, яке по якійсь незрозумілій причині терміново закупили до сховищ. «Такі овочерізки до війни вже були у 44-х навчальних закладах у рамках реформи шкільного харчування, — у коментарі hromadske заявила начальниця Управління освіти Дніпровської РДА Наталія Іваніна. — З тих капітальних коштів, які можна було витратити на придбання дорогих товарів, спочатку було закуплено генератори до навчальних закладів, далі — очищувачі повітря, а потім на заощаджені кошти — овочерізки до навчальних закладів, у яких їх не було». Отже, як бачимо зі слів пані Наталії ці гроші, начебто і не пішли в гаманець до влади та уповноважених, але все ж таки далеко не забезпечили бомбосховища усім необхідним, залишаючи їх в занедбаному стані. Отже, виникає питання, як з цим боротися? Укроборонпром із Міністерством стратегічних галузей промисловості України та НАЗК представив Стратегію запобігання, виявлення корупції, та її протидії [4].

Сама стратегія розрахована на 2023-2024 роки. Першою ланкою антикорупційних дій визначили формування культури несприйняття самої корупції, другою — забезпечення відповідальності за неї, третьою — побудова системи каналів, які повідомлятимуть про прояви корупції [5]. Гендиректор «Української оборонної промисловості» Герман Сметанін повідомив, що для забезпечення прозорого відбору керівників підприємств створена та починає роботу комісія з відбору кандидатів на зайняття керівних посад. До неї включили представники Укроборонпрому, громадських організацій, а також країн-партнерів.

Список використаних джерел

1. ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ — 2022 URL.: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2022/>;
2. Парламентський довідник. Виховання доброчесності та зменшення корупції в оборонному секторі. URL.: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/BI_Memo_UKR.pdf
3. Закупівлі Міноборони: ЗМІ виявили партію одягу ЗСУ, на якій "наварили" майже 300 тисяч доларів URL.: https://24tv.ua/zakupivli-minoboroni-noviy-skandal-shhodokupivli-kurtok-za-zavishhennoyu_n2370064
4. Стратегія запобігання, виявлення та протидії корупції - короткострокова, розрахована на 2023-2024 роки. URL.: https://lb.ua/society/2023/09/01/572897_ukroboronpromi_rozpovili_yak.html
5. РОЛЬ НАУКОВИХ УСТАНОВ І НАУКОВЦІВ У ПИТАННІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ URL.: http://www.lsej.org.ua/4_2023/91.pdf

Бардалим Д.О, здобувачка 116 групи
факультету №4 ДонДУВС
Науковий керівник: ОЗЕРНА І.В., к.ю.н.,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін та
публічного управління ДонДУВС

ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ

Корупція є серйозною загрозою для національної безпеки будь-якої країни, оскільки впливає абсолютно на всі аспекти суспільного життя в державі, та призводить до втрати довіри громадян до власної держави. У разі викриття корупційних схем, авторитет влади та владних інституцій неодмінно падає. Втрата довіри до уряду може провокувати соціальну напругу та конфлікти, що також створює певні ризики для національної безпеки. Розвиток системної корупції в Україні потребував докорінних змін в організації її протидії. Новою правоохоронною моделлю боротьби з корупцією стало Національне антикорупційне бюро, а низку прийнятих законів, створили базу для протидії та боротьби з корупцією.

Корупція породжує недовіру громадян до державних інституцій і органів влади, що може призвести до соціально-політичної нестабільності та втрати легітимності влади. Вона спричинює великі економічні втрати через неефективне використання ресурсів, перешкоджає розвитку бізнесу та зменшує інвестиційну привабливість країни, а також може призводити до деградації правової системи, оскільки корумповані чиновники можуть уникати відповідальності за порушення законів, що впливає на загальний рівень правопорядку та справедливості.

На думку В.Сокурєнка, саме зовнішнє втручання у справи держав з боку транснаціональних корпорацій є сьогодні однією з найсерйозніших корупційних загроз. Це зумовлено, перш за все, наявним сьогодні процесом фінансової глобалізації. Загалом небезпека зовнішніх корупційних загроз безпеці держави полягає в тому, що вони через збільшення частки тіньової економіки та тіньового капіталу, відповідно, посилення тиску на національну валюту й дестабілізацію національної економіки, руйнування ринкових механізмів та економічної системи держави, зниження рівня її конкурентоспроможності, скорочення зовнішніх інвестицій, нецільове використання та розкрадання бюджетних коштів можуть призвести до економічного занепаду, а також прямо вплинути на політичну стабільність та обороноздатність держави. Отже, сучасну корупцію в Україні слід усвідомлювати не лише як один із проявів, феномен внутрішньодержавної кримінальної активності, а й як зовнішню загрозу національній безпеці [1].

Корупція створює негативне економічне середовище, абсолютно не цікаве потенційним інвесторам, призводить до несправедливого розподілу ресурсів та обмежує розвиток конкурентоспроможного бізнесу. Також корупція в оборонному секторі може призводити до зниження бойової готовності та вразливості країни перед зовнішніми загрозами. Недостатній контроль над розподілом і витрачанням коштів військового бюджету під час закупівлі військового, тактичного спорядження, амуніції, припасів та провіанту може значно погіршити ефективність національної оборони. Спричинена корупцією соціальна нерівність, деморалізація військових, неодмінно супроводжується порушенням прав та нівелює віру в перемогу.

Для забезпечення національної безпеки України важливо вживати заходів для боротьби з корупцією, підвищення прозорості владних структур, зміцнення правової системи та створення умов для сталого економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Корупція як зовнішня загроза національній безпеці України. Сокурєнко В. В. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 9 груд. 2016 р.) / редкол.: В.В. Черней та ін.; МВС України, Нац.

акад. внутр. справ; Нац. акад. прав. наук України, ГС "Центр запобігання та протидії корупції". – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – С.103-105. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/f963bfda-a069-4773-931e-9144e8bb950b>

Коваль К.О., курсантка 4-го курсу
факультету №1 Харківського національного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Лазарєв В.В., доцент
кафедри теорії та історії держави і права
факультету №1 Харківського національного
університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ БОРОТЬБИ З ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Питання забезпечення академічної доброчесності останнім часом привертають підвищену увагу науковців та освітян не лише в Україні, але й у всьому світі [1, с. 4]. Це пояснюється тим, що академічна доброчесність є основою нашого академічного середовища та суспільного прогресу. Вона забезпечує побудову репутації та довіри, стимулює науковий розвиток, запобігає плагіату та порушенню авторських прав, сприяє розвитку суспільства та впливу на політику прийняття рішень, а також враховує етичні аспекти дослідження та взаємодії з підлеглими. Всі учасники академічного середовища повинні розуміти важливість академічної доброчесності та дотримуватись її принципів у своїй роботі. Лише тоді ми зможемо забезпечити високу якість наукових досліджень, довіру в академічному співтоваристві та суспільний прогрес [2]. Академічній доброчесності протиставляється категорія академічної недоброчесності (*academic misconduct, dishonesty*), яка може мати свій прояв під час навчання в закладах освіти. Таке поняття є досить широким та включає в собі багато складових, наприклад, самоплагіат, обман, хабарництво, списування, фабрикація, фальсифікація, академічний плагіат, необ'єктивне оцінювання, вплив, лобіювання тощо.

Важливою умовою забезпечення академічної доброчесності є створення чітких і зрозумілих процедур розгляду справ та прийняття рішень стосовно імовірних порушень. Також мають бути визначені органи чи особи, компетентні приймати рішення з цих питань. Рішення про притягнення учасника освітнього процесу до академічної відповідальності має базуватися на доказах, а не на припущеннях. Особа, яку звинувачують, повинна мати всю необхідну інформацію стосовно того, у чому саме і на яких підставах її звинувачують. Їй має бути забезпечено можливість участі на всіх етапах розгляду справи, а також можливість подання апеляції на прийняте рішення у визначеному внутрішніми нормативними документами порядку [1, с. 31]. Саме тому, для успішного протистояння цьому негативному явищу, Україна активно впроваджує міжнародний досвід боротьби з порушенням академічної доброчесності. В Україні є чинний нормативно-правовий акт, який має поняття академічної доброчесності, види порушення академічної доброчесності, відповідальність за порушення академічної доброчесності тощо [3]. Також розробляється проєкт Закону України «Про академічну доброчесність», який має на меті визначити засади забезпечення академічної доброчесності у сферах освіти і науки. Також, на основі міжнародного досвіду, українські заклади освіти активно впроваджують в освітній процес навчальні дисципліни та факультативні заняття з дотримання академічної доброчесності серед здобувачів освіти та науково-педагогічного складу.

На прикладі США можна подивитися, як саме у їхніх закладах освіти впроваджується система боротьби з порушенням доброчесності. Найбільш популярні інструменти боротьби з порушенням доброчесності: 1) сайти – університети розміщують пам'ятки з академічної доброчесності, де зазначені основні правила дотримання академічної доброчесності; 2) довідники з питаннями плагіату для іноземних студентів; 3) курси й семінари можуть бути як спеціальні, добровільна, так і обов'язкові під час здійснення освітнього процесу. Деякі заклади вищої освіти проводять ознайомчі заходи, які присвячені дотриманню академічної доброчесності, для першокурсників; 4) створення центрів, де здобувачі освіти можуть звернутися з консультацією до спеціалістів та отримати відповіді на питання, які їх

турбують, під час написання роботи; 5) заходи щодо правильної роботи з джерелами інформації та написанням робіт здобувачами освіти [4].

Приклад Республіки Польща. Заклади освіти здійснюють такі заходи для боротьби з порушенням доброчесності: 1) створення форумів для студентів, де обговорюються питання боротьби з негативним явищем; 2) на факультетському рівні декан має право створити комісію для перевірки робіт здобувачів вищої освіти, повідомити про це ради факультету, за умови, якщо у роботах є плагіат, то робота вилучається з наукового обігу [4].

Приклад дотримання доброчесності у Франції та України має найбільш спільні риси. У Франції є чинні нормативно-правові акти щодо дотримання доброчесності, запроваджені дисципліни з дотримання таких правил, а також використовується система покарань та санкцій за порушення доброчесності.

Проаналізувавши багаторічний досвід країн світу та України, ми можемо сказати, що українська система дотримання академічної доброчесності має багато спільного з міжнародною системою. Українська система активно впроваджується у академічний процес. Але наразі питання постає у зміні світогляду здобувачів освіти, зокрема, вищої, щодо дотримання таких правил. Адже порушення доброчесності може починатися на рівні саме таких явищ як плагіат, обман, списування, а закінчитися корупцією, хабарництвом, що має вже наслідки у вигляді кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упоряд. В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. Київ. 2019. 41 с. URL: https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/11/methods_2019-final.pdf (дата звернення: 23.11.2023);
2. Гольтман А. В. Чому академічна доброчесність важлива. URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/student-work/goltman.pdf> (дата звернення: 23.11.2023);
3. Про освіту: Закону України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/conv#Text> (дата звернення: 23.11.2023);
4. Недипіч А. В., Василенко В. Ю. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності: зарубіжний досвід. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2022. № 14. Т. 1. С. 234-238.

АКТУАЛЬНИЙ СТАН РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

В Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі – НАДПСУ, Академія) в період з 2019 до 2022 року було розроблено низку нормативних документів, спрямованих на регулювання відносин із забезпечення дотримання академічної доброчесності: Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти; Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин; Положення про Комісії з академічної доброчесності і Комісію з етики та управління конфліктами; Положення про групу сприяння академічній доброчесності; Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфлікту інтересів у діяльності працівників та здобувачів вищої освіти; Положення про порядок перевірки наукових текстів на плагіат з використанням системи «Unicheck» [1].

Серед заходів розбудови системи академічної доброчесності в НАДПСУ слід зазначити:

- інформування про наявність, розміщення, вільний доступ та зміст керівних документів з питань академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, доведення видів відповідальності за їх порушення;

- висвітлення актуальної інформації на офіційному вебсайті Академії [1];

- щорічне проведення для учасників освітнього процесу актуальних тематичних заходів, зокрема щодо підписання декларацій, планових навчальних занять зі здобувачами освіти, виставки «Розбудова доброчесності» [2];

- проходження учасниками освітнього процесу факультативних курсів з основ академічного письма та дослідницької роботи, зокрема на платформі PROMETHEUS; розпочато співпрацю з Американської Радою з міжнародної освіти у межах впровадження проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти», у партнерстві з Міжнародним центром академічної доброчесності (International Center for Academic Integrity).

Разом з тим, є проблемні питання стосовно наявності дублювання норм, колізій та прогалин у внутрішньоакадемічній нормативній базі, що регулює питання забезпечення академічної доброчесності. Тому в НАДПСУ розпочато роботу щодо трансформації системи академічної доброчесності на основі єдиного керівного документу з метою створення дієвого механізму призначеного для: систематизації принципів, норм і правил забезпечення академічної доброчесності; запобігання їх порушенню; врегулювання питань встановлення фактів порушення академічної доброчесності; притягнення до академічної відповідальності. Також передбачено врахувати норми проєкту Закону України «Про академічну доброчесність», запропонованого Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Список використаних джерел.

1. Академічна доброчесність. Офіційний вебсайт НАДПСУ. URL: <https://nadpsu.edu.ua/osvitnya-diyalnist/akademichna-dobrochesnist/> (дата звернення: 26.11.2023).
2. Розбудова доброчесності. Офіційний вебсайт НАДПСУ. URL: <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/14.pdf> (дата звернення: 26.11.2023).

полковник Філіппов С.О.
д.ю.н., к.психол.н., проф.
Національна академія
Державної прикордонної служби України

«BUILDING INTEGRITY»: ПРОБЛЕМА В РОЗУМІННІ, НЕВИРАЗНІСТЬ ЦІЛЕЙ, НЕОЧЕВИДНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ

Досвід впровадження навчальної програми з виховання доброчесності (далі – програми ВІ) в прикордонній академії мною докладно висвітлено і опубліковано [1, с. 111-113; 2, с. 113-117]. Цей досвід дозволяє зробити певні висновки, якими вважаю за доцільне поділитися.

Система прийняття рішень у закладах вищої освіти спонукає запроваджувати такий освітній компонент, який базується на програмі ВІ, у тому випадку, якщо він має домінуючу і переважаючу антикорупційну складову. Є різноманітні відомчі антикорупційні програми, різноманітні антикорупційні уповноважені підрозділи, розпорядчі документи, якими визначається необхідність проводити певні антикорупційні заходи. Тому переважно мета дисципліни, яка базується на програмі ВІ в академічному середовищі, розуміється як «викладання антикорупційного законодавства». Але це неправильно. У самій програмі мета ВІ визначена хоча і не дуже конкретно, але цілком зрозуміло:

1) побудова доброчесності та розвиток ефективних, прозорих та підзвітних оборонних структур, які реагують на непередбачувані виклики безпеки, в тому числі гібридного характеру,

2) інтеграція побудови доброчесності в контексті політичних цілей Альянсу та реалізації основних завдань НАТО.

3) забезпечення синхронізованого і структурованого підходу, з метою впровадження Building Integrity у сфери військової та політичної діяльності [3, с. 3].

Одна з причин викривленого сприйняття – сам контекст використання терміну «integrity» в наших документах. Тут у ході нормопроекування не спрацював буквальний переклад багатьох інших запозичених термінів, як це було, наприклад, з «conflicts of interest» і «whistleblower protection». Буквально треба було б перекладати як етичну «цілісність», що було не дуже зрозуміло, тому зупинилися на найбільш адекватному варіанті «доброчесність». Але найбільш адекватний не означає «такий, що на 100 % відображає зміст». Це і є причиною поширеного в публічному адмініструванні невибагливого тлумачення «integrity» як «добро+чесність». А це не «добро+чесність» по тій простій причині, що приплюсовувати ще треба і підзвітність, і уникнення заподіяння шкоди, і неупередженість, і надійність. Іншими словами, доброчесність з одного боку - у розумі і ментальності службовців, а з іншого - в етиці публічних організацій, організаційній культурі та системах управління.

Власне, невірне розуміння терміну integrity породжує спрощений умовивід про те, що це - виключно морально - етична складова діяльності, який і є поширеним в публікаціях українських юристів. Усі розуміють, що за порушення моральних принципів не буває санкцій держави, буває осуд, можливо, критика та ін. Іншими словами, це щось факультативне, необов'язкове. Звідси і сприйняття дисципліни «ВІ» як такої, що можна ситуативно запровадити, а потім вилучити з освітньої програми. Або наповнити іншим змістом.

Отже, викривлене розуміння «integrity» має наслідком те, що ця властивість цінується, поки не входить у протиріччя з ситуативними інтересами особи або організації. І таке її сприйняття є масовим. Очевидно, що цей підхід є кардинально невірним.

А все тому, що integrity - це не «добро+чесність», це - необхідна умова довгострокової ефективності діяльності, яка полягає у сукупності етичних засад, ефективних прозорих процедур, підзвітності та інституційної адаптації до завдань діяльності.

У публічних службовців всіх рівнів, у яких викривлене розуміння (і, переважно, відсутні знання) щодо принципів права, моралі, етики, внаслідок цього відсутня і готовність

дотримуватися цих принципів у конкретних життєвих ситуаціях. Внаслідок цього, порушення integrity дестабілізує систему організації, або переводить її функціонування у спосіб, який не відповідає завданням діяльності організації.

Правила integrity на перший погляд є очевидними і простими, але реальне їх дотримання у секторі безпеки є серйозним викликом, який вимагає світоглядних зрушень у персоналу. Чи адекватним цьому виклику і достатнім є лише впровадження освітньої програми «Good governance and Building Integrity in the defence and related security sector», чи має відбутися зміна поколінь (з паралельним постійним навчанням у цій сфері), це - питання, відповідь на яке не з'явиться найближчим часом.

Список використаних джерел

1. Філіппов С.О. Розвиток антикорупційної освіти в прикордонній академії: власний і зарубіжний досвід. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали конференції (м. Київ, НАВС, 8 грудня 2022 р.). С. 111-113. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/2785c2fe-4474-49e3-92c3-ba5a8046fd00/content>
2. Філіппов С.О. Імплементация програми НАТО «Building Integrity» у службову діяльність Державної прикордонної служби України. Світ без корупції: міф чи реальність? : матеріали дискусійної панелі Першого Харк. міжнар. юрид. форуму «Право та проблеми сталого розвитку в глобалізованому світі» (м. Харків, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 3–6 жовтня 2017 р.). Харків : Право, 2017. с. 113-117.
3. Good governance and Building Integrity in the defence and related security sector: NATO Building Integrity Education and Training Discipline. Brussell. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_149270.htm

Науковий керівник:
Макарова Олена Павлівна
старший викладач кафедри
кандидат психологічних наук, доцент
Харківського національного університету внутрішніх справ
майор поліції
Бутко Артем Олегович
курсант 3-го курсу факультету № 3
Харківського національного університету
внутрішніх справ
рядовий поліції

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФОРМУВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ НА ЕТАПІ ФАХОВОГО НАВЧАННЯ

В епоху стрімких соціальних змін та зростаючої складності соціальних відносин, формування доброчесності серед працівників поліції набуває особливої актуальності.

Соціально-психологічний контекст доброчесності відіграє ключову роль у розумінні та формуванні моральних цінностей, особливо у сфері правоохоронної діяльності. Доброчесність, яка охоплює чесність, відповідальність, справедливість та принциповість, є не просто набором особистих якостей, а складним взаємозв'язком між індивідуальною свідомістю та соціальним середовищем. У цьому контексті, соціалізація відіграє вирішальну роль. Вона охоплює процес, під час якого особистість вбирає в себе соціальні норми, цінності та поведінкові патерни, які є прийнятними у суспільстві. Для поліцейських, це означає адаптацію до професійних стандартів та очікувань, які встановлюються їхніми організаціями та суспільством загалом. Професійна ідентичність також має велике значення. Поліцейські, які розвивають сильну професійну ідентичність, часто більш вмотивовані діяти етично та відповідально. Це пов'язано з їхнім розумінням того, як їхня роль та дії впливають на суспільство та як суспільство сприймає їхню професію. Групова когезія та взаємодія є ще одним важливим фактором. Поліцейські, які працюють у тісному колективі, часто розвивають сильні взаємні зв'язки, які можуть позитивно впливати на їхнє ставлення до доброчесності. В той же час, існує ризик групового тиску, який може спонукати до недоброчесної поведінки. Культурні норми та цінності також мають значний вплив. У різних культурах поняття доброчесності та етичної поведінки можуть відрізнятися, тому для поліцейських важливо розуміти та враховувати ці культурні відмінності у своїй роботі [1].

На нашу думку, формування доброчесності у майбутніх поліцейських є комплексним процесом, який вимагає усвідомленого підходу як з боку індивідів, так і з боку організацій, що їх навчають та керують ними.

Фахове навчання відіграє вирішальну роль у формуванні професійних та моральних якостей працівників поліції, стаючи фундаментом для розвитку доброчесності та етичної поведінки. Цей процес не лише надає поліцейським необхідні знання та навички для виконання своїх обов'язків, але й формує їхню спроможність розуміти та впроваджувати етичні принципи в їхній професійній діяльності. Важливість фахового навчання полягає в тому, що воно допомагає поліцейським розвивати критичне мислення, необхідне для розуміння складних моральних дилемм, з якими вони можуть стикатися під час служби. Курси з етики та права допомагають їм осмислити важливість законності та справедливості, а також навчитися розрізняти правильні та неправильні дії у різноманітних ситуаціях.

Психологічні аспекти навчання також мають велике значення. Тренінги, які включають вивчення емоційного інтелекту та технік управління стресом, дозволяють майбутнім поліцейським краще розуміти себе та інших, що є критично важливим для ефективного та етичного спілкування з громадянами. Крім того, фахове навчання має включати практичні аспекти, такі як тренування навичок взаємодії з громадянами та

вирішення конфліктних ситуацій. Це допомагає поліцейським не лише розвивати професійні навички, але й формувати глибоке розуміння важливості збереження гідності та прав людини в усіх аспектах їхньої роботи [3].

Ми вважаємо, що фахове навчання має підкреслювати важливість постійного самовдосконалення та професійного розвитку. Це допомагає поліцейським адаптуватися до змін у нормативно правових актах, суспільних нормах та технологіях, а також сприяє виробленню глибокої особистої та професійної відповідальності.

Отже, дослідження соціально-психологічних аспектів формування доброчесності у працівників поліції під час їх фахового навчання відкриває нові перспективи для розуміння та вдосконалення правоохоронної системи. Значення фахового навчання в цьому контексті полягає не лише у передачі знань та навичок, але й у формуванні етичних цінностей, що стають основою професійної діяльності поліцейських. Через комплексний підхід до навчання, який включає вивчення етики, психології, конфліктології та соціальної роботи, поліцейські набувають здатності не тільки діяти в рамках закону, але й розуміти глибші моральні аспекти своєї роботи. Важливим є також розвиток критичного мислення, емоційного інтелекту та навичок ефективного спілкування, що дозволяє поліцейським бути більш відповідальними та чуйними до потреб громади. Врешті-решт, фахове навчання створює основу для розвитку доброчесності, яка є невід'ємною частиною професійної ідентичності кожного поліцейського, сприяючи таким чином підвищенню довіри та поваги до правоохоронних органів у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Зінченко, Д. А., Дерунов М.І. Сучасні напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27–28 квіт. 2023 р.) / Міністерство юстиції України, Академія державної пенітенціарної служби. – Чернігів, 2023. – С. 234-236.
2. Коваленко Б.О. Протидія корупції під час воєнного стану в Україні. Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України: збірник тез доп. II Всеукр. міжвід. психол. форуму Київ: ДНДІ МВС України, 2023. 222 с. С. 79-81
3. Медведкіна А. Навчання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану. Сучасні напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів : Академія ДПтС, 2023. 254 с. С239-241.

Науковий керівник:
Макарова Олена Павлівна –
старший викладач кафедри
кандидат психологічних наук, доцент
Харківського національного університету внутрішніх справ
майор поліції
Кулик Ганна Володимирівна
курсант 3-го курсу факультету № 3
Харківського національного університету
внутрішніх справ
рядовий поліції

СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В умовах зростаючих глобальних загроз та безпекових викликів в Україні, важливість доброчесності в секторі безпеки та оборони набуває особливої актуальності. Доброчесність є ключовим чинником у забезпеченні ефективності, довіри населення та міжнародної підтримки.

Доброчесність виступає не просто як моральний атрибут, але і як фундаментальна основа професійної етики, що визначає якість та ефективність професіоналізму у всіх сферах діяльності. Це особливо актуально для сфер, де високі стандарти моральності та чесності є необхідною умовою для досягнення успіху та здобуття довіри. Визначення доброчесності охоплює чесність, принциповість, та моральну цілісність. Ці якості лежать в основі будь-якої професійної діяльності, від якої залежать не лише індивідуальні досягнення, але й загальний розвиток суспільства. Професіонали, які демонструють доброчесність, не лише виконують свою роботу на високому рівні, але й вносять вклад у створення здорової робочої культури, де повага, довіра, та взаєморозуміння є ключовими елементами. В контексті професійної етики, доброчесність виражається через відповідальне ставлення до власних обов'язків, уміння приймати етично обґрунтовані рішення та повагу до правил та норм, які визначають діяльність у конкретній професійній сфері. Це також означає відмову від корупційних практик, неупереджене ставлення до колег та клієнтів, а також відданість ідеї постійного розвитку та самовдосконалення. На практиці, доброчесність проявляється у вмінні бути чесним не лише з іншими, але й з самим собою. Це включає визнання власних помилок, готовність вчитися на них, та прагнення до справедливості та прозорості у всіх аспектах професійної діяльності [2].

На нашу думку, доброчесність у професійній етиці не є просто набором правил, а скоріше живим принципом, який допомагає формувати більш ефективні, чесні, та відповідальні професійні спільноти. Вона є ключем до створення такого суспільства, де кожна особа може розраховувати на справедливість та повагу, що є основою для колективного прогресу та благополуччя.

Доброчесність відіграє фундаментальну роль у забезпеченні ефективності сектору безпеки, стаючи ключовим чинником, який впливає на всі аспекти його діяльності. У сфері, де рішення можуть мати величезні наслідки, важливість доброчесності не може бути переоцінена. Високий рівень доброчесності в секторі безпеки сприяє формуванню культури прозорості та відповідальності. Коли співробітники дотримуються етичних норм і стандартів, це підвищує довіру громадськості та партнерів до відомств, забезпечуючи стабільне та ефективне функціонування сектору. Чесність та принциповість у прийнятті рішень також важливі для запобігання корупції та зловживань, які можуть серйозно підірвати здатність сектору безпеки ефективно виконувати свої функції. Доброчесність також відіграє важливу роль у встановленні внутрішньої дисципліни та порядку. Співробітники, які виявляють доброчесність, є прикладом для своїх колег, стимулюючи

розвиток позитивних робочих відносин та підтримуючи високі стандарти професійної поведінки. Це, у свою чергу, позитивно впливає на моральний дух та загальну ефективність роботи. У міжнародному контексті, доброчесність є ключовим фактором для зміцнення співпраці та партнерства. Країни та міжнародні організації схильні більше співпрацювати з тими, хто демонструє високі стандарти чесності та прозорості. Це може відкривати додаткові можливості для навчання, обміну досвідом та отримання технічної підтримки [3].

Ми вважаємо, що доброчесність є не лише етичною необхідністю, але й практичним інструментом, який сприяє підвищенню ефективності сектору безпеки. Вона формує основу для створення сильної, надійної та відповідальної системи безпеки, що здатна адекватно реагувати на виклики та забезпечувати стабільність та захист.

Список використаних джерел

- 1.Галуцько В.М., Шкута О.О. Доброчесність: важливий напрям протидії корупції в системі МВС.Юридичний бюлетень. 2022. Випуск 25. С. 106-115.
2. Норець Л.Є. Доброчесність у роботі поліцейських: морально-етичний аспект. Професійна підготовка поліцейських в Україні: методологія, теорія, практика. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Херсон: Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ, 2020. 190 с. С. 144-147.
- 3.Риженко І.М. Структура правовідносин у сфері забезпечення академічної доброчесності (теоретико-правовий аналіз). Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 16.05.22 – 24.06.2022) / уклад. Ю. Главчева; Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці»; Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського; Фундація ADD. Варшава, 2022. С. 207-212.

Науковий керівник:
Звірянський Геннадій Володимирович –
Декан факультету № 3
Кандидат юридичних наук
Харківського національного університету внутрішніх справ
майор поліції
Зінченко Данііл Анатолійович
слухач магістратури Факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ
старший лейтенант поліції

МОДЕЛЮВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ КРАЇН НАТО

У сучасному світі, де освіта все більше стає глобалізованою та інтерконектованою, доброчесність у навчальних процесах набуває вирішального значення. Особливо це стосується країн НАТО, об'єднаних спільними демократичними цінностями, де підходи до виховання доброчесності в освіті варіюються та еволюціонують. Доброчесність, охоплюючи академічну чесність, прозорість, етичну поведінку, є фундаментальним аспектом, що сприяє формуванню відповідальних громадян. Запропоноване теоретичне дослідження покликане оцінити різні підходи та практики, зосереджуючись на тому, як країни НАТО адаптують стандарти доброчесності до своїх унікальних культурних та освітніх контекстів. Важливо розглянути, як ці стандарти впроваджуються для відповіді як на місцеві, так і на глобальні освітні виклики. Порівняльний аналіз, зробить певний вклад у розуміння, як найефективніше інтегрувати принципи доброчесності в освітній процес, сприяючи таким чином розвитку стійких та справедливих освітніх систем.

Теоретична основа дослідження доброчесності в освіті в країнах НАТО включає всебічний аналіз ключових концепцій та визначень, що формують розуміння доброчесності в академічному та освітньому контекстах.

Доброчесність охоплює не лише академічну чесність, але й ширший спектр етичних норм, які включають прозорість, відповідальність та справедливість у педагогічних практиках. Основа дослідження також передбачає аналіз історичного розвитку та сучасних тенденцій у підходах до доброчесності, з урахуванням культурних та соціальних контекстів різних країн-членів НАТО. Важливо розглянути, як заклади освіти в цих країнах реагують на виклики, пов'язані з плагіатом, недобросовісною поведінкою та іншими проявами недоброчесності. Крім того, особливу увагу слід приділити міжнародним стандартам та рекомендаціям, які покликані підвищувати рівень доброчесності в освітніх системах, та оцінити, як ці стандарти інтерпретуються та застосовуються у різних освітніх контекстах.

Моделювання доброчесності в навчальних закладах із специфічними умовами навчання, зокрема в системі Міністерства внутрішніх справ, представляє собою унікальний виклик, що вимагає особливого підходу. Ця тема зосереджується на розробці та впровадженні ефективних методів і стратегій, які сприяють формуванню та підтримці доброчесності серед курсантів та науково-педагогічних працівників в умовах, що характеризуються високим рівнем дисципліни, регламентації та особливих вимог до поведінки. Важливою складовою цього процесу є розробка навчальних – методичних програм, які не лише передають необхідні знання та навички, але й акцентують на важливості етичних стандартів і цінностей, таких як чесність, справедливість та відповідальність. Особлива увага приділяється розвитку критичного мислення та етичної освіченості, щоб здобувачі вищої освіти мали змогу ефективно аналізувати різні ситуації та приймати рішення, засновані на моральних принципах [1].

Важливим аспектом є також створення внутрішньої культури доброчесності в закладі вищої освіти, яка передбачає наявність чітких кодексів поведінки, системи заохочень та санкцій, а також механізмів контролю за дотриманням етичних норм. Особливу роль відіграють методи оцінювання та моніторингу, які повинні бути прозорими, об'єктивними та справедливими, щоб запобігти будь-яким формам недобросовісної поведінки, таким як плагіат або корупція. У контексті навчальних закладів системи МВС особливо важливо забезпечити зв'язок між теоретичним навчанням та практичною діяльністю. Це включає впровадження навчальних модулів та практичних занять, які демонструють застосування етичних норм і принципів у реальних ситуаціях, з якими можуть зіткнутися майбутні працівники в професійній діяльності [3].

Передача досвіду доброчесності від країн НАТО до Українських вищих навчальних закладів, особливо тих, що функціонують у системі Міністерства внутрішніх справ, є важливим етапом у розвитку та модернізації освітнього процесу в Україні. Оскільки країни НАТО мають значний досвід у впровадженні та підтримці високих стандартів доброчесності в освіті, їхні практики можуть стати корисними для українських навчальних закладів зі специфічними умовами навчання.

Але, передусім, важливим питанням постає адаптація міжнародного досвіду до українського контексту. Це означає не просте копіювання зарубіжних підходів, а саме їх осмислене та критичне застосування, з урахуванням специфіки української освітньої системи та культурних особливостей. Для цього необхідно проводити дослідження, що дозволяють зрозуміти як універсальні, так і унікальні аспекти доброчесності у різних культурних та освітніх контекстах.

Особливе значення у передачі досвіду має співпраця між українськими та іноземними освітніми установами. Така співпраця може включати обмін програмами, навчальних матеріалів, методів оцінювання тощо. Важливим елементом є також організація спільних семінарів, воркшопів та конференцій, де українські та зарубіжні фахівці можуть обмінюватися досвідом та кращими практиками [4].

У контексті навчальних закладів системи МВС України особлива увага має бути приділена розробці та впровадженню ефективних методів навчання, які б сприяли формуванню культури доброчесності серед студентів та викладачів. Це може включати введення курсів з етики та спеціалізованих тренінгів, спрямованих на підвищення обізнаності щодо питань доброчесності. Також важливою є розробка ефективних механізмів моніторингу та оцінювання дотримання стандартів доброчесності, які б могли адаптувати кращі світові практики до українських реалій. Це передбачає впровадження системи зворотного зв'язку, що дозволяє виявляти та вирішувати проблеми, пов'язані з доброчесністю в навчальному процесі.

Ми вважаємо, що всі ці заходи спрямовані на створення міцної основи для розвитку та підтримки високих стандартів доброчесності в українських навчальних закладах, зокрема в тих, що функціонують у системі МВС, що є важливим кроком на шляху до інтеграції України у європейський та світовий освітній простір.

Отже, дослідження моделювання доброчесності в освіті, здійснене через порівняльний аналіз підходів країн НАТО, виявляє значну різноманітність у стратегіях та практиках. Це розмаїття підходів відображає культурні, історичні та політичні особливості кожної країни, а також їхні унікальні освітні системи. З одного боку, спостерігається спільне розуміння важливості доброчесності як фундаментального аспекту освітнього процесу, що сприяє формуванню відповідальних, етичних та чесних громадян. З іншого боку, різниця в методах впровадження та підтримки доброчесності підкреслює необхідність адаптації підходів до локальних умов та потреб. Ефективність моделей доброчесності в освіті країн НАТО, за часту, визначається здатністю освітніх систем адаптуватися до сучасних викликів, таких як глобалізація та цифровізація. Впровадження технологічних інновацій, розробка прозорих механізмів контролю та оцінювання, а також акцентування на етичному вихованні відіграють ключову роль у цьому процесі. Водночас, дослідження підкреслює важливість

міжнародного співробітництва та обміну кращими практиками між країнами. Такий обмін досвідом не лише сприятиме розвитку та удосконаленню існуючих систем, але й відкриє нові можливості для інновацій у сфері доброчесності в освіті. В цілому, підходи до моделювання доброчесності в освіті, застосовані країнами НАТО, надають цінні знання та орієнтири, які можуть бути корисними для розвитку освітніх систем інших країн, включаючи Україну. Зокрема, вони підкреслюють важливість гнучкості, адаптивності та орієнтації на цінності у підготовці майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1.Брославська Г. М., Брославська Г. М. Доброчесність повинна бути у всьому. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава, 2018. 162 с.

2.Глушенко С. Що розуміти під професійною етикою та доброчесністю в контексті кваліфікаційного оцінювання суддів? Закон і бізнес. URL: https://zib.com.ua/ua/125930scho_rozumiti_pid_profesinyoyu_etikoju_ta_dobrochesnistyu_v_.html

3 Макарова О.П. Дистанційне підвищення кваліфікації під час військових дій в Україні. Сучасні напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27–28 квіт. 2023 р.) / Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів : Академія ДПтС, 2023. 254 с. С.192-194

4.Стасенко В.В. Доброчесність – категорія філософська. Академічна доброчесність: виклики сучасності. Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава, 2018. 162 с.

Науковий керівник:
Макарова Олена Павлівна
старший викладач кафедри
кандидат психологічних наук, доцент
Харківського національного університету внутрішніх справ
майор поліції
Сидоренко Владислав Миколайович
Курсант 3-го курсу навчальної групи ф3-303
Харківського національного університету внутрішніх справ
рядовий поліції

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ НАТО: ВИПАДКИ УСПІХУ ТА ВИКЛИКІВ

У сучасному світі, де військові конфлікти та глобальні загрози постійно еволюціонують, важливість морального та етичного виховання військових кадрів стає невід'ємною складовою оборонної готовності. Організація Північноатлантичного договору (НАТО) визнає цю потребу і активно інтегрує програми доброчесності у свої військові освітні структури. Ці програми мають на меті не лише підвищення професійних стандартів, але й формування глибокого розуміння етичних принципів та відповідальності, що є критично важливими для військових лідерів. Враховуючи глобальний характер НАТО, ці програми також сприяють розвитку міжкультурного розуміння та поваги, які є фундаментальними для міжнародної військової співпраці. Цей аналіз зосереджується на оцінці ефективності цих ініціатив, розглядаючи як приклади успіху, так і виклики, з якими вони стикаються.

Історія програм доброчесності в освітніх системах країн НАТО відзначається глибокою еволюцією та постійним розвитком. Починаючи з ранніх етапів післявоєнного періоду, коли основною метою було створення спільної оборонної стратегії, НАТО зосереджувалася на розробці єдиних військових стандартів та процедур. Проте, з часом, зростаюча увага до міжнародного права, прав людини та гуманітарних питань спонукала до інтеграції етичних та моральних аспектів у військову освіту. В різні періоди, особливо під час холодної війни та в контексті збільшення миротворчих операцій, програми доброчесності набули нових вимірів. Вони включали не лише військову дисципліну та професіоналізм, але й питання культурної чутливості, поваги до міжнародного гуманітарного права та етичного поводження з цивільним населенням. Особливий поштовх розвитку цих програм був дано з початком глобальної боротьби з тероризмом у XXI столітті. Військові конфлікти в Іраку, Афганістані та інших регіонах виявили необхідність глибокого розуміння міжкультурної динаміки та етичних дилем, з якими стикаються військовослужбовці. Сучасні програми доброчесності в освіті країн НАТО наголошують на критичному мисленні, моральному судженні та здатності розрізняти етичні аспекти в складних обставинах. Вони відіграють вирішальну роль у формуванні лідерських якостей, розвитку навичок прийняття рішень та вихованні глибокої поваги до прав людини та демократичних цінностей [5].

На нашу думку, історія ефективності цих програм свідчить про те, що вони є невід'ємною частиною військової освіти в країнах НАТО, сприяючи формуванню не лише військових фахівців, але й освічених, морально відповідальних лідерів, готових відповідати на виклики сучасного світу.

Теоретична основа ефективності доброчесності ґрунтується на ряді ключових філософських, психологічних та соціологічних принципів, які спрямовані на розуміння та розвиток моральних якостей у людини. В основі цієї концепції лежить ідея, що доброчесність не лише стосується зовнішньої поведінки, але й внутрішніх переконань та цінностей. Філософський підхід до доброчесності часто веде свій родовід від античних філософів, таких як Аристотель, який вважав доброчесність ключовим елементом для

досягнення щасливого життя. Він визначав доброчесність як "золоту середину" між двома крайнощами, акцентуючи на розвитку характеру через практику та осмислене самовдосконалення. У психології, теорії доброчесності зосереджуються на розвитку моральної ідентичності та саморегуляції.

Важливою є роль особистого вибору та відповідальності у формуванні етичної поведінки. Емоційний інтелект, здатність співпереживати та розуміти етичні дилеми, також відіграють ключову роль у розвитку доброчесності. Соціологічний аспект включає вивчення впливу соціального середовища, культури та інституцій на формування моральних норм та цінностей. Важливим є розуміння того, як групові норми, організаційна культура та соціальні очікування впливають на моральні вибори та поведінку [4].

Ми вважаємо, що ефективність доброчесності виходить за рамки простої відповідності правилам чи нормам. Вона охоплює глибоке розуміння та внутрішнє прийняття моральних принципів, що стають основою для відповідальних та етичних рішень. Цей комплексний підхід до доброчесності сприяє формуванню інтегрованої, зрілої особистості, здатної діяти етично не лише під зовнішнім тиском чи очікуваннями, але й на основі глибокого внутрішнього переконання.

Практичний досвід ефективності програм доброчесності в країнах НАТО відображає як успіхи, так і виклики, з якими зіткнулися ці ініціативи. Ці програми, імplementовані в різних країнах-членах альянсу, зосереджуються на вихованні моральних цінностей, етичній свідомості та доброчесної поведінки серед військовослужбовців. Одним із ключових аспектів успіху цих програм є їхня здатність адаптуватися до специфічних культурних та інституційних умов кожної країни. Наприклад, в деяких країнах акцент робиться на розвитку лідерських якостей та відповідальності, у той час як інші зосереджуються на міжнародному гуманітарному праві та повазі до цивільних осіб у конфліктних зонах. Іншим значним фактором, що впливає на ефективність цих програм, є їх інтеграція з існуючими військовими навчальними процесами. Програми доброчесності, які впроваджуються паралельно з тактичною та оперативною підготовкою, демонструють вищу ефективність, оскільки вони стають частиною загального професійного розвитку військовослужбовців. Практика показує, що одним з важливих елементів успіху цих програм є активне залучення військового керівництва та викладачів. Коли лідери відображають доброчесність у своїй поведінці та прийнятті рішень, це створює потужний приклад для підлеглих. Тим не менше, існують виклики, такі як різниця в культурних нормах та цінностях серед різних країн-членів НАТО, що може ускладнювати уніфікацію та стандартизацію цих програм. Крім того, міркування щодо бюджету та ресурсів також впливають на обсяг та глибину впровадження програм доброчесності. В цілому, практичний досвід вказує на значну важливість цих програм для формування відповідальних, морально свідомих військових кадрів, готових ефективно діяти в складних міжнародних та мультикультурних середовищах.

Отже, аналізуючи досвід впровадження та розвитку програм доброчесності в освітніх системах країн НАТО, можна зробити важливі висновки щодо їх значення та ефективності. Ці програми відіграють ключову роль у формуванні морально стійких, етично свідомих військових лідерів, здатних адаптуватися та ефективно діяти в різноманітних та часто складних умовах сучасного світу. Важливим є той факт, що успішність цих програм залежить від їх інтеграції в загальну структуру військової освіти та культуру, а також від підтримки та особистого прикладу військового керівництва. Водночас, виклики, пов'язані з культурними відмінностями між країнами-членами, обмеженнями ресурсів та потребою адаптації до постійно змінюваних умов, підкреслюють необхідність гнучкості та інновацій у підходах до доброчесності. Незважаючи на ці виклики, впровадження та постійне вдосконалення програм доброчесності є вирішальними для забезпечення високого рівня професійної компетентності та етичної поведінки військовослужбовців. У підсумку, програми доброчесності в військовій освіті країн НАТО є фундаментальними для розвитку ефективних, відповідальних та морально освічених військових кадрів, готових відповідати на сучасні глобальні виклики та сприяти підтримці миру та стабільності у світі.

Список використаних джерел

1. Модельний кодекс поведінки державних службовців країн Ради Європи (схвалено Рекомендацією Кабінету Міністрів Ради Європи Європейським країнам «Про кодекси поведінки для державних службовців» на 106 сесії 11 травня 2000 р., № R (2000)10).
2. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (Civil Law Convention on Corruption). Рада Європи, Страсбург. ETS №174. 1999. Ратифікована Законом України від 16 березня 2005 року № 2476-IV.
3. Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки». Відомості Верховної Ради України, 2014, № 46, стор. 3010, ст. 2047.
4. Виховання доброчесності та боротьба з корупцією в оборонному секторі: збірник прикладів (компендіум) позитивного досвіду. Женевський Центр демократичного контролю над збройними силами. 2010. 384 с.
5. Репіло Ю.Є., Тарасов С.В. Система показників впливу корупційних загроз на ефективність підготовки та застосування військових формувань у збройних конфліктах. НАДПС, Збірник наукових праць Хмельницький 3(69), 2016, с. 157-165.

Науковий керівник:
Макарова Олена Павлівна
старший викладач кафедри
кандидат психологічних наук, доцент
Харківського національного університету внутрішніх справ
майор поліції
Висоцький Максим Олександрович
Курсант 3-го курсу навчальної групи ф3-304
Харківського національного університету внутрішніх справ
Рядовий поліції

РОЗВИТОК ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК КЛЮЧОВОГО ЕЛЕМЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦЕФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У сучасному світі, де професійна етика та цінності стають все більш значущими, особливо у сфері державної безпеки та правопорядку, розвиток доброчесності в освітніх програмах набуває нового виміру. Цей процес не лише підкреслює потребу в глибокому розумінні моральних принципів, але й вимагає інтеграції у навчальні та професійні практики. В контексті підготовки кадрів для системи МВС, де відповідальність і довіра є фундаментальними, виховання доброчесності стає ключовим елементом, що вимагає особливої уваги та інноваційних підходів.

В системі внутрішніх справ, де працівники щодня стикаються з важливими етичними рішеннями, підтримка високого рівня моральних стандартів є необхідною. Така моральність не тільки забезпечує справедливість у вирішенні питань правопорядку, але й служить як фундамент для довіри громадян до державних структур. Моральна інтегритетність охоронців порядку перетворюється на головний пріоритет, впливаючи на всі аспекти їхньої роботи. Вона включає в себе не тільки особисту чесність, але й обов'язок діяти згідно з вищими принципами справедливості та гуманізму. Це забезпечує не лише якісне виконання обов'язків, але й сприяє формуванню позитивного образу правоохоронних органів у суспільстві [1].

На нашу думку, ми аналізуємо, як централізоване виховання етичних норм впливає на повсякденне виконання завдань у рамках системи внутрішніх справ, підкреслюючи важливість цієї складової в професійній культурі.

Сучасний світ стоїть перед низкою викликів, що безпосередньо впливають на підходи та стратегії в освіті та професійному розвитку, особливо у контексті підготовки кадрів для системи МВС. Ці виклики включають швидку технологічну еволюцію, зміну глобальних геополітичних умов, зростаючі соціальні очікування щодо прозорості та відповідальності, а також необхідність адаптації до різноманітності культурних та етичних норм. Ці чинники створюють складний ландшафт для освітніх закладів, які готують майбутніх працівників системи внутрішніх справ, вимагаючи гнучкості, інноваційного підходу та безперервного вдосконалення навчальних програм. Особливу увагу потрібно приділити розвитку навичок критичного мислення, етичного вирішення проблем та адаптивності до швидко змінюваних умов. [4]

Ми вважаємо, що ці виклики не лише формують нові вимоги до навчання, але й відкривають можливості для розвитку нових методів та підходів у підготовці кадрів, здатних ефективно працювати у складному та динамічному середовищі сучасності.

Імплементация нових педагогічних стратегій та освітніх стандартів, особливо в контексті підготовки спеціалістів для системи МВС, стикається з низкою викликів. Одним з основних є забезпечення послідовності та якості освіти у відповідності до швидко змінюваних реалій сучасного світу. Це включає в себе адаптацію до новітніх технологій, інтеграцію етичних та правових стандартів, а також виховання гнучкості та критичного

мислення серед студентів. Крім того, існує виклик у залученні та утриманні кваліфікованих викладачів, які можуть ефективно передавати необхідні знання та навички в умовах постійних змін. Ще одним важливим аспектом є необхідність гармонізації теоретичного навчання з практичним досвідом, щоб забезпечити максимальну ефективність навчального процесу. Всі ці фактори вимагають комплексного підходу та відкритості до інновацій, щоб подолати перешкоди та ефективно реалізувати задумані зміни в освітній системі[3].

Отже, розвиток доброчесності в навчальному процесі, особливо в контексті підготовки фахівців для системи МВС, є комплексним та багатогранним завданням. Він вимагає інтегрованого підходу, який охоплює теоретичну підготовку, практичне застосування навичок, а також розвиток моральної відповідальності та етичної свідомості. Сучасні виклики, такі як технологічні зміни, глобалізація, та зростання соціальних вимог до прозорості та відповідальності, лише підсилюють необхідність зосередження на доброчесності як ключовому елементі професійної підготовки. Впровадження цих принципів в освітній процес вимагає гнучкості, відкритості до нововведень та готовності до постійного оновлення педагогічних методів. У підсумку, підготовка морально стійких, етично свідомих професіоналів, здатних ефективно діяти у складних умовах сучасного світу, стає фундаментом для забезпечення стабільності, безпеки та довіри в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Зінченко Д.А. Психологічна підготовка фахівців правоохоронних органів України в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. 72

2. Казначесва, Д. В. Академічна доброчесність як складова системи забезпечення якості вищої освіти Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави МВС України, МОН України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2021. С. 285-287.

3. Сокурєнко, В. В. Значення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» у сучасному освітньо-науковому просторі Проблеми цивільного права та процесу. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України», Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 96-102.

4. Романюк Н. В. Дотримання академічної доброчесності як складова підготовки правоохоронців у системі МВС України в умовах воєнного стану Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану зб. наук. пр. (м. Харків, 26 трав. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фізич. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 116-118.

Капітан О.І., докт. філософії з права, доцент, ЛДУБЖД
Саміло А.В., к.ю.н., доцент, ЛДУБЖД

ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ У КОНТЕКСТІ ПРАГНЕНЬ УКРАЇНИ НА ВСТУП ДО ЄС

Особливий період, який сьогодні переживає український народ і вся наша держава, пов'язаний з виборюванням нашої незалежності, свободи та, зрештою, правом на існування. Агресивна війна, розв'язана рф проти України принесла в нашу державу значні руйнування, і що найжахливіше, – людські жертви. Ворог намагається знищити нашу державу, позбавити нас таких цінностей як верховенство права, законність та демократія, повернути нас до тоталітаризму і не дозволити розвиток держави у напрямі цивілізованого європейського співтовариства. За таких умов, сильне громадянське суспільство з його демократичним цивільним контролем відіграє надзвичайно важливу роль і особливо у сфері безпеки та оборони.

Правовою основою забезпечення демократичного цивільного контролю в Україні сьогодні став Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р., де законодавець подає тлумачення демократичного цивільного контролю, визначаючи його як «комплекс здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних, кадрових та інших заходів для забезпечення верховенства права, законності, підзвітності, прозорості органів сектору безпеки і оборони та інших органів, діяльність яких пов'язана з обмеженням у визначених законом випадках прав і свобод людини, сприяння їх ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню національної безпеки України» [1].

На думку керівника Проекту реформи оборонних закупівель, А. Переверзєва, нині питання відновлення належного демократичного та цивільного контролю, зокрема, над Збройними силами України є досить актуальним. Таку позицію він аргументує тим, що «останні політичні негаразди навколо Міністерства оборони щодо закупівель продуктів харчування для військових перетинаються з небезпечнішою проблемою – послабленням демократичного та цивільного контролю над Збройними силами України» [2]. З огляду на це, варто погодитись з думками вчених, що відсутність сталих засад демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони створює умови для їх політизації, порушення прав і свобод громадян, корупції, перешкоджає розвитку демократії [3, с. 36], а відповідно, стають на заваді руху України до ЄС.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241.
2. Переверзєв А. Чому важливо відновити демократичний та цивільний контроль над ЗСУ. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/25/7390978/>
3. Сіцінський А. С., Вичалківська Ю. С. Деякі питання удосконалення механізмів демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 6. С. 33–36.

Котенко Марія, курсант НАСВ
Боднар Марта, курсант НАСВ
Кучер Людмила, к.е.н.,доц.

ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ КРАЇН – ЧЛЕНІВ НАТО

Боротьба з корупцією є надзвичайно складним завданням в сучасних умовах функціонування України. Розглянемо конкретні заходи боротьби з корупцією у секторі безпеки та оборони на прикладі Великої Британії.

1. Законодавство: Велика Британія має жорстке законодавство, спрямоване на запобігання та припинення корупційних практик (Закон про корупцію 2010 року) забезпечує відповідальність за них.

2. Незалежні органи розслідувань. Національне бюро боротьби з корупцією (National Crime Agency) веде розслідування кримінальних справ, включаючи корупцію в сфері безпеки та правоохоронних органах.

3. Органи нагляду та контролю. В країні функціонують незалежні органи, такі як Національне бюро боротьби з махінаціями (National Crime Agency - NCA) та Офіс боротьби з фінансовою махінацією (Financial Conduct Authority - FCA), які мають право на розслідування та запобігання корупції. нагляду, наприклад, Інспекторат поліції, що здійснює оцінку діяльності поліції та служб безпеки для виявлення недоліків та можливих випадків корупції.

4. Міжнародна співпраця. Велика Британія активно співпрацює з іншими країнами у справі боротьби з корупцією, в тому числі і в секторі безпеки та оборони. Це може включати обмін інформацією, спільні розслідування, які розширюють ефективність антикорупційної діяльності.

5. Система звітності та декларування майна шляхом обов'язкової подачі звітів та декларування майна працівниками правоохоронних органів, що допомагає виявляти факти незаконного збагачення.

6. Програми навчання та етичні стандарти. Поліцейські та працівники служб безпеки проходять навчання з етичних стандартів та протидії корупції, а також діють чіткі кодекси поведінки.

7. Співпраця з громадськістю та громадськими організаціями через активну взаємодію влади з громадськими організаціями для створення механізмів зворотного зв'язку та забезпечення прозорості у діяльності сектору безпеки та оборони [2].

Україна може взяти до уваги ряд заходів з боротьби з корупцією у секторі безпеки зі світового досвіду. На наш погляд, доцільним є актуалізація уваги до діяльності антикорупційних органів, міжнародна взаємодія у сфері боротьби з корупцією та активна співпраця з громадськістю в межах держави.

1. Створення незалежних антикорупційних органів: Удосконалення та підтримка незалежних органів, спеціалізованих на розслідуванні корупції у секторі безпеки, може покращити ефективність боротьби з цим явищем.

2. Прозорість та звітність: Розширення доступу до інформації та публікація звітності стосовно діяльності сектору безпеки для забезпечення прозорості та відкритості.

3. Системи нагляду та контролю: Посилення ролі незалежних органів нагляду та контролю, що оцінюють діяльність поліції та інших служб безпеки, може сприяти виявленню недоліків та корупційних випадків.

4. Етичні стандарти та навчання: Впровадження чітких етичних стандартів для працівників сектору безпеки та проведення навчання з протидії корупції, що сприяє формуванню етичних цінностей серед працівників.

5. Співпраця з громадськістю: Важливо взаємодіяти з громадськістю та громадськими організаціями для підтримки відкритості та створення ефективних каналів зворотного зв'язку.

Впровадження таких заходів може допомогти Україні покращити систему запобігання та боротьби з корупцією у секторі безпеки, сприяючи підвищенню довіри до правоохоронних органів та покращенню їхньої ефективності [3].

Список використаних джерел

1. East European Constitutional Review. Hungary. Volume 6. Number 4. 2022. NY, University School of Law.
2. Transparency International (15 March 2014). Geocitizen's Unofficial Guide to United Kingdom. – www.transparency.org \
3. Transparency International (2022). Unofficial Guide to United Kingdom. – www.antikoruptionsyna_strategiya_veliki. \